

APSTIPRINĀTA
2016.gada 19.februāra
Kopsapulcē,
prot.nr.1 - §4

GROZĪJUMI APSTIPRINĀTI 2017.gada 05.jūlija Padomes sēdē, prot.nr.5 - §1	GROZĪJUMI APSTIPRINĀTI 2018.gada 31.maija Padomes sēdē, prot.nr.4 - §1	GROZĪJUMI APSTIPRINĀTI 2019.gada 23.janvāra Padomes sēdē, prot.nr.2 - §3	GROZĪJUMI APSTIPRINĀTI 2020.gada 27.oktobra Padomes sēdē, prot.nr.8 - §3	GROZĪJUMI APSTIPRINĀTI 2021.gada 20.jūlija Padomes sēdē, prot.nr.5 - §1
--	---	---	---	---

**Biedrības
„TALSU RAJONA PARTNERĪBA”**

**SABIEDRĪBAS
VIRZĪTA
VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS
STRATĒGIJA
2015. – 2020. GADAM**

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Jūrlietu un
zivsaimniecības fonds

SATURS

Stratēģijas kopsavilkums	4
Stratēģijas saskaņotība ar pārējiem plānošanas dokumentiem	6
1. Esošā situācija	8
1.1. Darbības teritorija	9
1.1.1. Vispārējs ģeogrāfisks apskats	9
1.1.2. Sociālekonomiskais aspekts	12
1.1.3. VRG darbības teritorijas pamatojums	13
1.2. Partnerības principa nodrošināšana	15
1.3. Teritorijas SVID analīze	16
1.4. Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze	22
1.5. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums	22
2. Stratēģiskā daļa	24
2.1.1. Vīzija	25
2.1.2. Stratēģiskie mērķi	25
2.1.3. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības mērķi	26
2.2. Stratēģiskie novērtējuma rādītāji	27
2.3. Inovatīvo risinājumu identificēšana un atbilstības kritēriji to noteikšanai	28
3. Rīcības plāns	29
3.1. Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai atbalstītās rīcības	30
3.1.1. Rīcības plāns ELFLA	36
3.2. Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda atbalstītās rīcības	40
3.2.1. Rīcības plāns EJZF	44
3.3. Cita ārējā finansējuma nepieciešamība un piesaistīšanas novērtējums	46
3.4. Rīcību rezultātu novērtējums	39
4. SVVA Stratēģijas īstenošana un novērtēšana	47
4.1. Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts un sadarbības nodrošināšana ar dažādām tās darbības teritorijā esošajām organizācijām	48
4.2. Papildinātības nodrošināšana ar Eiropas Savienības struktūrfondu darbības programmas specifiskajiem atbalsta mērķiem	48
4.3. Projektu vērtēšanas kritēriji un kārtība, t.sk. interešu konflikta novēršana	49
4.4. Stratēģijas īstenošanas uzraudzība un novērtēšana	61
4.5. Stratēģijas īstenošanas organizācija	61
5. Finansējuma sadales plāns	66
PIELIKUMI	67

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

SVVA	Sabiedrības virzīta vietējā attīstība
ELFLA	Eiropas lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
EJZF	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
M	Mērķis
SM	Stratēģiskais mērķis
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
LAP	Lauku attīstības programma
VRG	Vietējā rīcības grupa
KPR	Kurzemes plānošanas reģions
LIZ	Lauksaimniecībā izmantojamā zeme
TIC	Tūrisma informācijas centrs

KOPSAVILKUMS

Biedrība „Talsu rajona partnerība” ir sagatavojusi sabiedrības virzītu vietējās attīstības stratēģiju, ko īstenošos biedrības darbības teritorijā, kuru veido Talsu novada 4 pilsētas un 11 pagasti, Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Stratēģija tiks īstenota piesaistot divu fondu - Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda finansējumu. Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda finansējums tiks apgūts Rojas un Mērsraga pagastos.

Biedrībā „Talsu rajona partnerība” ir 20 biedri. Projektu iesniegumu vērtēšanas un lēmumu pieņemšanas procesa īstenošanai izveidota lēmēj institūcija - SVVA Padome, kuras skaitliskais sastāvs noteikts 7 cilvēki, un kas atbild par ELFLA un EJZF programmu ieviešanu, lēmumu pieņemšanu, iesniegumu izskatīšanu, pārstāvniecību tiesvedībās.

SVVA Padomes skaitliskais sastāvs ir 7 pārstāvji – 1 pašvaldību pārstāvis, 3 uzņēmēju pārstāvji, t.sk. 2 zivsaimniecības interešu pārstāvji, 1 – lauksaimnieku interešu pārstāvis, 3 sabiedrības pārstāvji, t.sk. 1 sieviešu interešu pārstāvis, 1 jauniešu interešu pārstāvis, 1 iedzīvotāju pārstāvis.

VĪZIJA

Ekonomiski un sociāli aktīva, labiekārtota, sakopta un ikvienam pieejama partnerības teritorija, kas veicina videi draudzīgu un daudzveidīgu iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti, nodrošina mūžizglītību un dzimumu līdztiesību, veicina iedzīvotāju savstarpēju sadarbību savas dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Stratēģiskie mērķi, rīcības un finansējuma avoti.

1.tabula

	Mērķis/Rīcība	ELFLA	EJZF
		Atbalsta apmērs (% pret kopējo)	Atbalsta apmērs (% pret kopējo)
M1	Veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības vides attīstīšanu un inovāciju ieviešanu partnerības teritorijā.	50	0
ELFLA 1	„Sīko (mikro), mazo un vidējo uzņēmumu izveidošana un attīstība un produkcijas tirdzniecības vides radīšana vai labiekārtošana”		
ELFLA 2	„ Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”		
M2	Veicināt kvalitatīvas dzīves vides, publiskās infrastruktūras attīstību, sabiedrībai pieejamu objektu, infrastruktūras atjaunošanu un labiekārtošanu, jaunas infrastruktūras izveidošanu partnerības teritorijā un attīstīt pilsoniskās sabiedrības veidošanos un iedzīvotāju apvienību darbību.	50	0
ELFLA 3	„ Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai”		
ELFLA 4	„ Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā”		
M3	Nodrošināt piekrastes dzīves kvalitātes uzlabošanu, veicinot ekonomisko izaugsmi, sniedzot atbalstu piekrastes uzņēmumu attīstībai un inovāciju ieviešanai. Atbalstīt pasākumus dabas un vides resursu saglabāšanai un izmantošanai, klimata pārmaiņu mazināšanai. Izveidot un attīstīt piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru un nodrošināt zvejas un jūras kultūras mantojuma pieejamību		
EJZF1	„Ekonomiskās izaugsmes veicināšana, darbību dažādošana un sezonālās ietekmes mazināšana piekrastes teritorijā”	0	100

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2015-2020

EJZF 2	„Zivsaimniecību teritoriju dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana”		
EJZF 3	„Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”		
	Kopā	100 %	100 %
	t.sk. uzņēmējdarbībai	50 %	Nav noteikts

Saskaņotība ar vietējās rīcības grupas darbības teritorijā esošo pašvaldību programmām un sasaiste ar citiem vietējā, reģionālā un nacionālā mēroga attīstības plānošanas dokumentiem.^[1]

Stratēģija izstrādāta atbilstoši nacionālajiem, reģionālajiem un vietējiem plānošanas dokumentiem. Stratēģija atbilst Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmai 2015.-2020.gadam, Talsu novada attīstības programmai 2014.- 2020.gadam, Rojas novada attīstības programmai 2015. – 2021.gadam, Mērsraga novada attīstības programmai 2012. – 2018.gadam, Lauku attīstības programmai 2014.-2020.gadam.

2.tabula

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015. – 2020. gadam	Talsu novada attīstības programmas stratēģiskie mērķi	Rojas novada attīstības programmas stratēģiskie mērķi	Mērsraga novada attīstības programmas stratēģiskie mērķi	Lauku attīstības programma	Rīcības programma zivsaimniecības attīstībai
SM1 - Gudra attīstība – vērsts uz domāšanas un rīcību maiņu, kas panākams ar ieguldījumiem zinātnē un izglītībā, mainot sabiedrības vidi, attīstot uzņēmējdarbības domāšanu.	EKONOMIKA SM3 Dabas resursos balstīta ekonomika. e-1 vietējās uzņēmējdarbības atbalsta instrumenti.	EKONOMIKA SM1 – osta un darbs Attīstīt novada unikālo izdevību – ostu Rojā, nodrošinot Rojas novada atpazīstamību un stimulējot sadarbībā un līdzatbildībā balstītu ekonomisko rosību Rojas novada specializācijas jomās.	EKONOMIKA SM4 - Stimulēt vispusīgi attīstītu, radošu personību veidošanos novadā, nodrošinot atbilstošu izglītības sistēmu, priekšnoteikumus jaunrades izpausmēm un veicinot aktīvu un veselīgu dzīvesveidu	EKONOMIKA Atbalsta sniegšana lauku kopienu ilgtspēju veicinošām vietējās attīstības iniciatīvām, līdzvērtīgām iespējām piedalīties savas dzīves vides un vietējās teritorijas uzlabošanā un attīstībā, uzlabojot sociālo situāciju laukos, veidojot labvēlīgu vidi dzīvošanai, uzņēmējdarbībai un lauku teritoriju attīstībai.	EKONOMIKA Nodarbinātības veicināšana, darba spēka mobilitātes atbalstīšana. Pievienotās vērtības veidošana, darba vietu radīšana un inovācijas veicināšana visos zvejas un akvakultūras ķēdes posmos.

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2015-2020

<p>SM2 - Pievilcīga dzīves vide – vērsts uz vides un darbības vietas maiņu, kas panākams ar mērķtiecīgām izmaiņām dzīves un darba vidē, koncentrējoties uz vietu orientētu attīstību.</p>	<p>IEDZĪVOTĀJI SM1 Patīkama dzīves un darba vide: i-1 mobilitāte, i-2 izglītība, i-3 brīvā laika pavadīšana, i-4 sociālais atbalsts, i-5 mājoklis, i-6 ūdenssaimniecība, i-7 siltumapgāde, i-8 vide un publiskā ārtelpa.</p>	<p>IEDZĪVOTĀJI SM3 - cilvēks Stimulēt vispusīgi attīstītu, radošu personību un kvalitatīva darbaspēka veidošanos novadā, nodrošinot atbilstošas izglītības iespējas mūža garumā, priekšnoteikumus jaunrades izpausmēm un veicinot aktīvu un veselīgu dzīvesveidu.</p>	<p>IEDZĪVOTĀJI SM3 - Uzlabot iedzīvotāju dzīves vidi un pilnveidot novada ceļu tīkla struktūru un kvalitāti.</p>	<p>IEDZĪVOTĀJI Sekmēt tādu pārvaldības mehānismu attīstību vietējā līmenī, kas balstīti uz iekļaujošiem vienlīdzīgas partnerības principiem un rada pievienoto vērtību teritorijas un vietējās sabiedrības potenciālam</p>	<p>IEDZĪVOTĀJI Uzņēmējdarbības attīstība, darbību dažādošanas un izglītības atbalstīšana zivsaimniecības teritorijās.</p>
<p>SM3 - Globālā saistība un atvērtība – vērsts uz reģiona, vietas, indivīda atvērtību, globālo iespēju izmantošanu, kas panākams ar izmaiņām pārvaldībā, kas vērsta uz sadarbību.</p>	<p>UNIKALITĀTE SM2 Talsu pilsētas izcilība un novada „svītrkods”: u -1 Ziemeļkurzemes pakalpojumu un ekonomiskās izaugsmes centrs, u-2 svētki un notikumi</p>	<p>ATPAZĪSTAMĪBA SM2 – vide un attīstība Pilnveidot iedzīvotāju dzīves vidi, uzturot līdzsvaru starp attīstību un ilgtspējīgu vides pieejamību un uzsverot sabiedrības līdzdalības lomu vides kvalitātes uzlabošanā.</p>	<p>ATPAZĪSTAMĪBA SM 1 - Attīstīt novada unikālo izdevību – ostu Mērsragā, nodrošinot Mērsraga novada atpazīstamību, attīstoties par reģiona industrializācijas centru. SM2 - Veicināt kompleksas tūrisma infrastruktūras attīstību Mērsraga novadā, uzturot līdzsvaru starp attīstību un dabas un kultūrvides aizsardzību.</p>	<p>ATPAZĪSTAMĪBA Starpteritoriālu un starpvalstu sadarbības veicināšana vietējās attīstības potenciāla un resursu ilgtspējīgai izmantošanai.</p>	<p>ATPAZĪSTAMĪBA Sociālās labklājības un kultūras mantojuma, t.sk. zvejas, akvakultūras un jūras kultūras mantojuma veicināšana zivsaimniecības teritorijās.</p>

[1] – pamatojoties uz administratīvi teritoriālās reformas, kas stājās spēkā 01.07.2021., ir izveidots Talsu novads kam pievienoti Rojas un Mērsragu novadi. Pašvaldību plānošanas dokumenti ir spēkā esoši līdz jauna dokumenta apstiprināšanai.

1. ESOŠĀ SITUĀCIJA

1.1. Darbības teritorija

Biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības teritoriju veido Talsu novads, Rojas novads un Mērsraga novadu teritorijas. No Talsu novada biedrības darbības teritorijā ietilpst - Talsu pilsēta, Sabiles pilsēta, Stendes pilsēta, Valdemārpils pilsēta, Abavas pagasts, Ārlavas pagasts, Balgales pagasts, Ģibuļu pagasts, Ķūļciema pagasts, Laidzes pagasts, Laucienes pagasts, Lībagu pagasts, Strazdes pagasts, Vandzenes pagasts un Virbu pagasts.

1.1.1. Vispārējs ģeogrāfisks apskats.

3.tabula

Rādītājs	Rezultāti	Secinājumi
Teritorijas platība un izvietojums	Biedrības darbības teritorija robežojas ar Kandavas, Kuldīgas un Ventpils, Engures un Dundagas novadiem, bet visgarākā teritorijas robeža ir Rojas novads 42 km, Mērsraga novads 12 km garā Rīgas jūras līča piekraste. Biedrības kopējā teritorijas platība ir 2022,49 km ² , t.sk. Talsu novada teritorijas platība ir 1712,99 km² Rojas novada teritorijas platība ir 200,5 km² Mērsraga novada teritorijas platība ir 109 km²	Nav nepieciešams.
Teritorijas veids	Talsu novada teritoriju aizņem: 60,94 %, meža teritorijas un krūmu platības; 31,94 % teritorijas aizņem lauksaimniecības zemes, no kurām 70 % ir meliorētas; 5,89 %, ūdeņi; 1,22% purvi. Novada teritorija raksturojas ar ainavu dažādību līdzenumi, pauguraine.. Rojas novada teritoriju aizņem: 76,4 % meža teritorijas; 2% - ūdeņi; 13,2 % - lauksaimniecības zemes. Raksturīgās dabas procesu rezultātā veidojušās ainavas Rojas novadā ir smilšainās pludmales ainavas, akmeņainās	Ņemot vērā teritorijas dažādību un pieejamos resursus, nepieciešams attīstīt dažādu nozaru uzņēmējdarbību (lauksaimniecisko un zivsaimniecības produktu ražošanu un pārstrādi, mežsaimniecības, tūrisma pakalpojumi u.c. pakalpojumu nozares).

	<p>pludmales ainavas, mežu ainavas, purvu ainavas, lauku ainavas – pļavas un atmatas.</p> <p>Mērsraga novada teritoriju aizņem: 61,69 % meža un krūmāju teritorijas; 21% - ūdeņi, 3,66 - purvi; 8,11 % - lauksaimniecībā izmantojamā zeme (LIZ); Mērsraga novada teritorija raksturojas ar ainavu daudzveidību – jūrmala, ezeraine un purvaine, lagūnas, līdzenuma ainava, Baltijas jūras, agrākās Litorīnas jūras atstātas apmežotas kāpu joslas, lauku apbūves ainavas, urbanizētas ainavas un zeltainām kvarca smiltīm klātas pludmales.</p>	
Dabas resursi	<p>Talsu novads ir bagāts ar smilts, smilts- grants resursiem un kūdras resursiem. Novadā ir sastopami arī sapropeļa saldūdens kaļķu, kā arī dolomīta un māla resursi.</p> <p>Smilts un grants atradnes un prognozēto krājumu laukumi atrodas, galvenokārt, novada centrālajā un austrumu daļā. Tikai neliela daļa zemes dzīļu resursu tiek intensīvi izmanto</p> <p>Rojas novadā nozīmīgākais dabas resurss ir mežs – tas aizņem 76,4% no novada teritorijas un ir lielāks par vidējo rādītāju Latvijā (46,4%).</p> <p>Mērsraga novadā nozīmīgākie dabas resursi ir mežs un jūras liedags, Engures ezers.</p>	<p>Jāplāno kādā veidā racionālāk izmantot pieejamos dabas resursus uzņēmējdarbības attīstīšanai.</p>
Dabas mantojuma objekti	<p>Teritorijā ir vairākas nozīmīgas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas. Talsu novadā tie ir dabas parks „Abavas ieleja”, „Talsu pauguraines dabas parks” ir iekļauti īpaši aizsargājamo teritoriju kopā Natura 2000. Talsu novadā 6% no visas platības aizņem īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.</p> <p>Rojas novadā – dabas liegumi <i>Ģipka</i> un <i>Ģipkas lankas</i> iekļauti „Natura 2000” Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju sarakstā. Dabas pieminekļi <i>Kaltenes krasta</i></p>	<p>Lai veicinātu dabas un vides resursu aizsardzību, saglabāšanu, vairošanu un izmantošanu, iesaistīt uzņēmējus, nevalstiskās organizācijas un pašvaldības sadarbības veidošanai.</p>

	<p><i>veidojumi un Kaltenes kalvas, Mērsraga novadā</i> dabas parks <i>Engures ezers</i> – 3337,8 ha jeb 30,6%. (izvērstu informāciju sk.Pielikums nr.3)</p>	
<p>Kultūras mantojuma objekti</p>	<p>Katrā Talsu novada pagastā ir vairākas kultūrvēsturiski ievērojamas vietas, piemēram, Nurmuižas viduslaiku pils un baznīca Laucienes pagastā, Māras kambaru alas, Pastendes muiža Ģibuļu pagastā, Talsu mācītājmuiža un K.Amendas atdusas vieta Laidzes pagastā, Pedvāles Brīvdabas mākslas muzejs Abavas pagastā.</p> <p>Rojas pagastā atrodas 6 valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi – Pūrciema apmetne, Kancele Kaltenes luterāņu baznīcā, ērģeles Kaltenes luterāņu baznīcā, Baķu baznīcas kalns (kulta vieta), Tromeļa pils (viduslaiku nocietinājuma vieta), Rojas senkapi.</p> <p>Mērsraga pagastā Ērģeles Mērsraga luterāņu baznīcā, Mērsraga bāka.</p>	<p>Nepieciešams veicināt kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzību, saglabāšanu, lietderīgu izmantošanu, iesaistot uzņēmējus, nevalstiskās organizācijas un pašvaldības sadarbības veidošanai.</p>
<p>Būtiskākie apdzīvojuma un attīstības centri</p>	<p>Talsi - novada centrs Stende – pilsēta Sabile – pilsēta Valdemārpils – pilsēta Roja – pagasta centrs Mērsrags – pagasta centrs</p>	<p>Iedzīvotāji pamatā koncentrējas uz novadu un pagastu centriem, tādēļ nepieciešams attīstīt teritorijā esošos ciemus, veicināt iedzīvotāju piederības izjūtu.</p>

1.1.2. Sociālekonomiskais aspekts.

Talsu novadā uz 2017.gada sākumu reģistrēts 31294 iedzīvotājs. Talsu novada pašvaldības pagasti raksturīgi ar iedzīvotāju skaitu vidēji no 1000 līdz 2000. Piecos pagastos iedzīvotāju skaits uz 2015.gada (uz 2017.gada) sākumu ir mazāks par 1000 (Ārlavas, Balgales, Ķūļciema, Strazdes un Virbu pagastos). Iedzīvotāju skaita ziņā vismazākie pagasti ir Strazdes (428 iedzīvotāji) un Ķūļciema pagasti (413 iedzīvotāji).

Mērsraga novadā (no 01.07.2021.– Mērsraga pagasts, Talsu novads) uz 2015.gada sākumu ir 2018 (uz 2017.gadu – 1676) iedzīvotāji un Rojas novada pašvaldībā (no 01.07.2021.- Rojas pagasts, Talsu novads) iedzīvotāju skaits uz 2015.gada sākumu ir 4130 (uz 2017.gadu – 3986.)

Biedrības darbības teritorijā iedzīvotāju sadalījums pa galvenajām vecuma grupām vērtējams negatīvi: 14,02% no iedzīvotājiem ir jaunieši jeb darbības vecumu nesasnējušie, 65,34% no visiem ir darbības vecumā, bet 20,64% - darbības vecumu pārsniegušie iedzīvotāji. Demogrāfiskās slodzes rādītājs 2015.gada sākumā biedrības darbības teritorijā – 531.

Iedzīvotāju skaits pēc nacionālās sastāva un valstiskās piederības biedrības darbības teritorijā ir viendabīgs – aptuveni 92 % no visiem iedzīvotājiem ir latvieši.

4.tabula

Rādītājs	Rezultāti	Secinājumi
Iedzīvotāju skaits VRG darbības teritorijā (PMLP)	2010.gadā - 37954 2012.gadā - 37054 2014.gadā - 35913 2017.gadā - 31255	Iedzīvotāju skaits samazinās. Iemesls tam ir ekonomiskā situācija lauku reģionos.
Iedzīvotāju skaits līdz darbības vecumam (PMLP)	2010.gadā - 5346 2012.gadā - 5118 2014.gadā - 5036	Iedzīvotāju skaitam līdz darbības vecumam ir tendence samazināties. Nepieciešams motivēt jauniešus iesaistīties sabiedriskās aktivitātēs, veicināt jauniešu nodarbinātību.
Iedzīvotāju skaits darbības vecumā (PMLP)	2010.gadā - 25073 2012.gadā - 24377 2014.gadā - 23464	Arī iedzīvotāju skaitam darbības vecumā ir tendence samazināties. Iemesli ir vairāki, bet pamatā tas ir zemais atalgojums. Nepieciešams sniegt atbalstu mazo un vidējo uzņēmumu radīšanā vai attīstīšanā, radīt vai saglabāt esošās darba vietas ar iespēju saņemt labāku atalgojumu.
Iedzīvotāju skaits pēc darbības vecuma (PMLP)	2010.gadā - 7535 2012.gadā - 7558 2014.gadā - 7413	Iedzīvotāju skaitam pēc darbības vecuma ir tendence samazināties. Nepieciešams veidot kvalitatīvu dzīves vidi.
Demogrāfiskā slodze (PMLP)	2010.gadā - 513 2012.gadā - 520 2014.gadā - 531	Demogrāfiskā slodze ir ar pozitīvu rādītāju, ir tendence palielināties. Lai nodrošinātu pozitīvu rādītāju, nepieciešams veidot drošu un attīstītu dzīves un darba vidi.
Iedzīvotāju blīvums (PMLP)	2010.gadā - 22,16 2012.gadā - 21,36 2014.gadā - 20,97	Rādītāji norāda uz tendenci samazināties, kas izskaidrojams ar iedzīvotāju skaita samazināšanos, jo ir daudzi aizbraukuši uz ārvalstīm, jauniešu aizplūšana no laukiem uz pilsētām ir gadiem notiekošs process.
Aktīvo uzņēmumu skaits VRG darbības teritorijā (CSP)	2010.gadā - 680 2012.gadā - 690 2014.gadā - 860	Aktīvo uzņēmumu skaits ir pieaudzis, kas norāda pozitīvu tendenci. Nepieciešams atbalstīt esošo uzņēmumu darbību kā arī

		veicināt jaunu uzņēmumu veidošanu. Tādā veidā būs pieaugusi iedzīvotāju nodarbinātība un paaugstināta dzīves kvalitāte.
Bezdarba līmenis pret darbspējīgā vecumā esošajiem (NVA)	2010.gadā – 11,8 2012.gadā – 7,4 2014.gadā – 6,1	Bezdarba līmenim ir tendence samazināties, tādēļ turpmāk īpaša uzmanība jāvērs uzņēmējdarbības atbalstam.
Jauniešu bezdarba līmenis (NVA)	2010.gadā – 2,5 2012.gadā – 1,0 2014.gadā – 0,8	Salīdzinot ar 2010.gadu tendence samazināties. Nepieciešams vairāk risināt jauniešu nodarbinātības jautājumus.
Būtiskākās uzņēmējdarbības nozares pēc to apgrozījuma (CSP)	2010. - 2014.gados: Mežizstrāde; Kokapstrāde; Kūdras un grants ieguve; Lauksaimniecības produktu pārstrāde un ražošana; zivsaimniecība u.c. jūras ekonomikas nozares; tūrisma nozare; Pakalpojumu nozare.	Uzņēmumu darbība cieši saistīta ar vietējiem dabas resursiem. Lielākie uzņēmumi ir arī nozīmīgākie darba devēji privātajā sektorā: kokapstrāde - SIA "Vika Wood", SIA "SBE Latvia LTD."; kūdras ieguve - SIA "Pindstrup Latvia", ceļu būvniecība - SIA "Talce", piena pārstrāde - AS "Talsu Piensaimnieks", degvielas mazumtirdzniecība - SIA "Lateva", mežizstrāde - SIA "Krauzers", pasažieru sauszemes pārvadājumi - AS "Talsu autotransports", mazumtirdzniecība - SIA "O.Bāres būvmateriāli", zivsaimniecība - SIA „Līcis 93”, SIA „Zvejnieku saimniecība Irbe”, A/s „Banga”.
Rīcības grupas teritorijā reģistrēto nevalstisko organizāciju skaits (CSP)	2010.gadā - 115 2012.gadā - 137 2014.gadā - 156	Nevalstisko organizāciju skaitam ir tendence palielināties, kas norāda uz iedzīvotāju aktīvāku iesaistīšanos sabiedriskajos procesos. Nepieciešams atbalstīt NVO sektora darbību.
Papildu ZVRG: Rojas un Mērsraga novadi		
Zivsaimniecības uzņēmumu skaits (VID)	2012.gadā - 13 2014.gadā - 12	Politiskā situācija ietekmē zivsaimniecības uzņēmumus, piekrastes zvejnieki noveco, jaunie nenāk vietā. Līdz ar to nepieciešams atbalsts jauno zvejnieku apmācībām.
Zivsaimniecībā nodarbināto skaits (VID)	2010.gadā - 566 2014.gadā - 1055	Analizējot datus, nodarbināto skaits zivsaimniecībā ir pieaudzis, tomēr, ņemot vērā pašreizējo politisko situāciju, zivju pārstrādātājiem jāmeklē cits produkcijas noieta tirgus.
Citi rādītāji		

1.1.3. VRG darbības teritorijas pamatojums

Biedrība “Talsu rajona partnerība” aptver 3 novada pašvaldību teritorijas (no 01.07.2021. viena pašvaldība – Talsu novads)^[2], kuras vieno vēsturiskās, ekonomiskās un funkcionālās saites.

Biedrības “Talsu rajona partnerība” dibināšanā 2004.gadā un tālākajā darbībā iesaistījās Talsu rajona Sabīles novada (tagad Sabīles pilsēta un Abavas pagasts), Valdemārpils ar lauku teritorijas (tagad Valdemārpils pilsēta un Ārlavas pagasts), Balgales pagasta, Ķūļciema pagasta, Ģibuļu pagasta, Lībagu pagasta, Laidzes pagasta, Laucienes pagasta, Mērsraga pagasta, Rojas pagasta, Strazdes pagasta, Stendes pilsētas, Vandzenes pagasta un Virbu pagasta – pašvaldību,

uzņēmēju un nevalstisko organizāciju pārstāvji, kā arī SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Talsu birojs un biedrība “Kurzemes NVO atbalsta centrs”.

Pēc teritoriālās reformas pabeigšanas 2009.gadā biedrības “Talsu rajona partnerības” darbības teritorijā tika iekļauta arī Talsu pilsēta.

Ņemot vērā, ka Mērsraga, Rojas un Talsu novadi iepriekš bijuši rajona administratīvajās robežās, ir likumsakarīgi, ka visi trīs novadi vienā partnerības teritorijā. Iedzīvotāji turpina izmantot pakalpojumus, neskatoties uz novadu administratīvajām robežām.

Ekonomiskās saites.

Talsu, Rojas un Mērsraga novadu ekonomiskā attīstība ir saistīta ar esošo dabas resursu izmantošanu tautsaimniecībā. Mežu platības, lauksaimniecības zemes, jūras un iekšējo ūdeņu bagātība ir veicinājusi kokapstrādes, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstību visā partnerības teritorijā. Būtisks ekonomiskās situācijas veicinātājs ir Talsu novadā esošais dzelzceļš, no kura stacijas Stendes pilsētā tiek eksportēti kokmateriāli gan uz Mērsraga ostu, gan no ostas uz Stendes staciju. Lauksaimniecība pamatā ir attīstīta Talsu novadā, tomēr arī piekrastes novados lauksaimniecība ir būtiska tautsaimniecības nozare. Arvien plašāku atsaucību gūst mājražošana, tiek ražota piens, gaļas, dārzeņu produkcija u.c. dabas produktu izstrādājumi. Jūras zvejniecība un zivsaimniecības produktu pārstrāde pamatā iespējama Rojas un Mērsraga novados, tomēr zivsaimniecības produkcijas pārstrāde notiek arī iekšzemes teritorijās. Kā viens no lielākajiem zivsaimniecības uzņēmumiem ir SIA „Taimiņš”, kas atrodas Talsu novadā, Laucienes pagastā.

Visos trīs novados viena no svarīgākajām uzņēmējdarbības jomām ir tūrisms. Talsu novadā atrodas Abavas senlejas dabas parks, Talsu pauguraines dabas parks, kas ir iecienītas tūrisma atpūtas vietas – Abavas upe, dabas takas, mazie ezeriņi, atpūtas vietas. Rojas un Mērsraga novados attīstās piekrastes tūrisms – dabas un pastaigu takas, braucieni pa Rojas upi ar laivām, atpūtas vietas, piejūras pļavas Mērsragā. Ņemot vērā tūrisma piedāvājuma sezonālo raksturu, turpmāk vairāk nepieciešams atbalstīt tūrisma formu, kas ir cieši saistīts ar mājražošanu (zivsaimniecības produkcija un tūrisma atpūtas vietas, lauksaimniecības produkcija un tūrisma atpūtas vietas, dabas takas u.c.).

Funkcionālās saites.

Visu trīs novadu iedzīvotāji turpina izmantot pakalpojumus un tirdzniecības vietas, kas pieejami Talsu pilsētā. Joprojām Talsu, Rojas, Mērsraga un Dundagas novadiem ir cieša sadarbība kultūras, sporta un brīvā laika piedāvājuma izmantošanā. Sadarbība ar Rojas, Mērsraga, Tukuma, Dundagas pašvaldībām notiek pašvaldības iestāžu līmenī – TIC, piekrastes pagasti – tūrisma piedāvājuma attīstīšanā Baltijas jūras Rīgas līča Ziemeļkurzemes piekrastē. Visas četras pašvaldības sadarbojas un ir noslēgti sadarbības līgumu kultūras, izglītības, sporta, bibliotēkas, civilās aizsardzības jomā.

Talsu pilsētā atrodas Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīca Talsu filiāle, kas ir tuvākā ārstniecības iestāde partnerības teritorijā.

Fiziskās saites.

Jūras krasta līnija 54 km garumā vieno Rojas un Mērsraga novadus. Talsu novadam nav tiešas izejas pie jūras, bet ir attīstīts ceļu tīkls, kas savieno visus trīs novadus.

Engures ezers atrodas gan Mērsraga, gan Talsu novados.

Vēsturiskās saites.

Biedrības „Talsu rajona partnerība” teritorija pamatā tika izveidota bijušajā Talsu rajona teritorijā. Talsu rajons pēc 2009.gada administratīvi teritoriālās reformas sadalījās četros novados - Talsu, Rojas, Mērsraga un Dundagas novados, no kuriem trīs novadi (izņemot Talsu novada trīs pagastus – Īve, Lube, Valdgale) iekļāvās biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības teritorijā.

[2] – no 01.07.2021. ir Talsu novada Rojas un Mērsraga pagasti.

1.2. Partnerības principa nodrošināšana

Teritoriālā pārstāvniecība

Biedrība “Talsu rajona partnerība” teritorija ietver Talsu novadu. Talsu novads ietver 4 pilsētas - reģiona centrs Talsi, Stende, Sabile, Valdemārpils un 11 pagasti - Abavas pagasts, Ārlavas pagasts, Balgales pagasts, Ģibuļu pagasts, Ķūļciema pagasts, Laidzes pagasts, Laucienes pagasts, Lībagu pagasts, Strazdes pagasts, Vandzenes pagasts un Virbu pagasts, Rojas pagasts, Mērsraga pagasts.

Rojas pagastā ietilpst novada centrs Roja, lielākie apdzīvotie centri – Rude, Kaltene un Melnsils.

Mērsraga pagastā ietilpst novada centrs Mērsrags un lielākais apdzīvotais centrs – Upesgrīva.

Biedrībā darbojas 23 biedri. Biedrības pārvaldes struktūru veido – kopsapulce, padome, valde un administratīvais personāls. Biedrības augstākā pārvaldes institūcija, saskaņā ar biedrības statūtiem ir Biedru kopsapulce. Valde ir biedrības pārvaldes institūcija, kura organizē biedrības darbību. Valde sastāv no 5 valdes locekļiem - pa vienam pārstāvim no katras novada pašvaldības un divi pārstāvji no biedrībām.

Padome ir biedrības pārvaldes institūcija, kura nodrošina SVVA stratēģijas ieviešanu, projektu iesniegumu vērtēšanas un lēmumu pieņemšanas procesa īstenošanu biedrības darbības teritorijā. Padome sastāv no deviņiem padomes locekļiem. Padome atbild par lēmumu pieņemšanu, iesniegumu izskatīšanu, pārstāvniecību tiesvedībās. Padomes pārstāvji, kas piedalās lēmumu pieņemšanā par projektu konkursu rezultātu apstiprināšanu, ir valsts amatpersonas.

Padomes sastāvs ir septiņi padomes locekļi.

Mērķa grupu pārstāvniecība.

- 1) lauku sieviešu intereses – 1 pārstāvis;
- 2) jauniešu intereses – 1 pārstāvis;
- 3) uzņēmēju un lauksaimnieku intereses - 1 pārstāvis;
- 4) uzņēmēju un zivsaimnieku intereses - 2 pārstāvji;
- 5) pašvaldību intereses - 1 pārstāvis;
- 6) sabiedrības intereses – 1 pārstāvis.

Biedrības padomē ir viena novada pašvaldību pārstāvis, bet lēmumu pieņemšanas līmenī publisko interešu pārstāvjiem nav vairāk kā 49% balsstiesību.

1.3. Teritorijas SVID analīze

5.tabula

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES	IESPĒJAS	DRAUDI
<p><u>Demogrāfiskie procesi, cilvēkresursi, dzīves vide un kultūrvēsturiskais mantojums:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vienmērīga novadu apdzīvojuma struktūra. ▪ Salīdzinot ar apkārtējiem novadiem, Talsu novads ir viens no lielākajiem iedzīvotāju līdz darbības vecumam īpatsvaram. ▪ Lielākajā daļā teritorijas apdzīvoto vietu ir īstenoti ūdenssaimniecības, ceļu un ielu rekonstrukciju, daudzdzīvokļu ēku siltināšanas projekti, tādā veidā uzlabojot dzīves vidi. ▪ Partnerības teritorijā ir nodrošināta daudzveidīga sociālo pakalpojumu sniegšana, alternatīvie sociālie pakalpojumi. ▪ Visos novados darbojas skolas, mūzikas, mākslas un sporta skolas atrodas Talsu un Rojas novados, Mērsraga novadā iespēja piedalīties fakultatīvajās nodarbībās. ▪ Bagāta kultūras dzīve, spēcīgi amatieru mākslas kolektīvi. ▪ Spēcīgas kultūras tradīcijas. 	<p><u>Demogrāfiskie procesi, cilvēkresursi, dzīves vide un kultūrvēsturiskais mantojums:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Iedzīvotāju skaita samazināšanās. ▪ Iedzīvotāju nepietiekama iesaistīšanās novadu dzīvē. ▪ Nepietiekama materiālā bāze nevalstiskajā sektorā un iespējas uzlabot NVO pakalpojumu kvalitāti savai interešu grupai. ▪ Daļas sabiedrības kūtums un zema sociālā motivācija. ▪ Sociālās problēmas, ekonomiskās problēmas un nelabvēlīgo sociālo paradumu izplatīšanās. ▪ Ne visi jaunieši ir apmierināti ar esošajām brīvā laika pavadīšanas un nodarbinātības iespējām, vai arī nav par tām informēti. ▪ Talantīgu un zinošu jauniešu pārceļšanās uz lielpilsētām vai ārvalstīm. 	<p><u>Demogrāfiskie procesi, cilvēkresursi, dzīves vide un kultūrvēsturiskais mantojums:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Alternatīvu un inovatīvu pieeju meklēšana iedzīvotāju paradumu maiņai. ▪ Veicināt pilsoniskas sabiedrības attīstību. ▪ Attīstīt sadarbību pašvaldības pakalpojumu sniegšanā, līdz pat atsevišķu uzdevumu deleģēšanai nevalstiskajam sektoram. ▪ Turpināt attīstīt izglītības, sociālās jomas, kultūras un sporta iestāžu sadarbību ar pašvaldībām novadu un starp novadu ietvaros. ▪ Kultūras tradīciju popularizēšana. ▪ Sniegt atbalstu dažādu sociālā riska grupu pārstāvjiem, nodrošinot brīvā laika, sporta u.c. 	<p><u>Demogrāfiskie procesi, cilvēkresursi, dzīves vide un kultūrvēsturiskais mantojums:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Iedzīvotāju fiziskās veselības pasliktināšanās un neveselīgu paradumu izplatība jauniešu grupās ▪ Visu sabiedrības resursu nepilnvērtīga izmantošana neļauj risināt ekonomiskos un sociālo jautājumus. ▪ Teritorijas konkurētspējīgo priekšrocību neizcelšana. ▪ Novadu (tautas) vērtību zaudēšana var būt kā nacionālās identitātes apdraudējums. ▪ Iedzīvotāju intereses trūkums par jebkuru nozari, kūtri, noslēgti, pašīvi cilvēki. ▪ Speciālistu (īpaši kultūras jomā) trūkums.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Augsta līdzdalība NVO un neformālās iedzīvotāju grupās. ▪ Radoši jaunieši (mākslas, mūzikas un sporta skolu audzēkņu liels skaits). ▪ Bērnu un jauniešu centru aktīvā darbība. ▪ Bagāts kultūrvēsturiskais mantojums un kultūras pieminekļi visā partnerības teritorijā. ▪ Unikāli novadpētniecības materiāli bibliotēkās. ▪ Notiekošās aktivitātes sabiedrības dabas un vides izglītībā. ▪ Vēsturiskas tradīcijas zivsaimniecības nozarē. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaunu speciālistu trūkums, kadru mainība. ▪ Nevienlīdzīgs vai nepietiekams kultūras, izglītības un sporta iestāžu tehniskais nodrošinājums. 	<p>aktivitāšu vai pakalpojumu pieejamību.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Attīstīt pakalpojumu iepirkšanu no nevalstiskā sektora, tādējādi veicinot NVO aktivitāti, saimniecisko darbību un sociālo uzņēmumu veidošanos. ▪ Nepieciešams veicināt un attīstīt jauniešu prasmes un iemaņas informācijas ieguvē, brīvprātīgā darba iesaistē, savu ideju realizēšanā un interešu aizstāvībā. ▪ Veicināt kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu. ▪ Vēsturisko zvejnieku ciemu un zvejnieku sētu saglabāšana un atjaunošana. ▪ Zvejnieku dzīvesveida kā kultūrvēsturiskas vērtības saglabāšana. ▪ Teritorijā esošās dabas kultūrvēsturiskās, ainaviskās un intelektuālās vērtības izmantot unikālu tūrisma maršrutu izveidošanā. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cilvēku, īpaši jauniešu aizbraukšana.
--	--	---	---

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES	IESPĒJAS	DRAUDI
<p><u>Ekonomiskā attīstība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Liela mēroga uzņēmumi, stipras zemnieku un zvejnieku saimniecības. ▪ Partnerības teritorijā labi attīstītas dažādas tautsaimniecības nozares: <ul style="list-style-type: none"> ○ lauksaimniecība (īpaši piensaimniecība, graudkopība), ○ lauksaimniecības produkcijas pirmapstrāde un pārtikas ražošana; ○ zivsaimniecība, ○ mežizstrāde, ○ kokapstrāde, ○ būvmateriālu ieguve un ražošana, ○ ceļu būvniecība. ▪ Attīstīti tūrisma pakalpojumi (lauku tūrisms, aktīvās atpūtas piedāvājumi, apskates objekti, piekrastes tūrisms, amatniecība). ▪ Lielākajā daļā teritorijas ir novērojams darbavietu pārsvars 	<p><u>Ekonomiskā attīstība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Novecojuši uzņēmumu ražošanas bāze, zems infrastruktūras nodrošinājums. ▪ Nepietiekama uzņēmējdarbībai piemērotu finanšu instrumentu pieejamība. ▪ Nepietiekami izglītots un kvalificēts darbaspēks. ▪ Dažādu jomu kvalificētu speciālistu nepietiekamība. ▪ Partnerības teritorijā maz piemērotu teritoriju uzņēmējdarbības uzsākšanai. ▪ Ceļu fonda finansējuma samazināšanās, ceļu tīkla uzturēšanas problēmas. ▪ Dzelzceļa attīstības palēnināšanās, nenotiek pasažieru pārvadājumi pa dzelzceļu. ▪ Nepietiekami attīstīta infrastruktūra mazajos piekrastes ciemos: moli, piebraucamie ceļi jūrai un 	<p><u>Ekonomiskā attīstība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Plānot un attīstīt uzņēmējdarbības uzsākšanai un esošo uzņēmumu vides sakārtošanai nepieciešamās teritorijas (ceļi, inženiertehniskās komunikācijas). ▪ Nodrošināt vietējiem uzņēmējiem nepieciešamās profesionālās zināšanas, izglītības programmas. ▪ Profesionālās karjeras piedāvājuma attīstīšana sadarbībā ar uzņēmējiem, ▪ Atbalstīt jauno uzņēmēju vēlmi uzsākt savu uzņēmējdarbību, radīt jaunas darba vietas partnerības teritorijā. ▪ Veicināt inovāciju ieviešanu un investīciju piesaisti turpmākai uzņēmējdarbības attīstībai un konkurētspējas paaugstināšanai. 	<p><u>Ekonomiskā attīstība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Darbspējas vecuma iedzīvotāju un ģimeņu migrācija labāka darba meklējumos. Tā rezultātā samazinās iedzīvotāju skaits. ▪ Nespēja sekot informācijas un sakaru tehnoloģiju attīstībai un prasmēm tās izmantot. ▪ Izglīto cilvēku aizbraukšana var pazemināt darbaspēka kvalitāti. ▪ Pavājinoties vietējiem uzņēmumiem, samazinās darba vietu skaits un kopējais ekonomikas līmenis. ▪ Arvien vairāk uzņēmēju ieiet „pelēkajā zonā”, jo pārāk lielā valsts (VID) kontrole un nodokļu politika neveicina

<p>privātajā sektorā pār publisko sektoru.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Augsts pašnodarbināto īpatsvars. ▪ Talsu novadu šķērso starptautiski nozīmīgs autoceļš A10/E22 un dzelzceļš. ▪ Nelieli attālumi līdz Ventspils un Rīgas ostām, Mērsraga un Rojas pašvaldībās esošām mazām ostas. ▪ Talsu novadā ir viens no blīvākajiem ceļu tīkliem Kurzemes reģionā, kas nodrošina labas satiksmes iespējas iekšēji novadā starp 4 pilsētām un pagastu centriem, kā arī ērtu nokļūšanu uz un no blakus novadu centriem – Dundagu, Kandavu, Kuldīgu, Tukumu, Roju un Mērsragu. ▪ Rojas un Mērsraga novados attīstīta zivsaimniecības nozare, kas nodarbina pietiekami lielu iedzīvotāju skaitu, kā arī nodrošina ekonomisko aktivitāti piekrastes ciemos. ▪ Mazās ostas Rojas un Mērsraga novados. ▪ Rojā darbojas kuģu remonta cehs. ▪ Rojas novadā esošie uzņēmēji ir ļoti radoši. 	<p>ūdenstilpēm, trūkst labiekārtotu peldvietu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nepietiekami attīstīti pieaugušo pārkvalifikācijas un kvalifikācijas paaugstināšanas pakalpojumi. ▪ Darba spēka novecošanās, īpaši lauksaimniecības nozarē. ▪ Darba vietu trūkums, īpaši ārpus novadu centriem. ▪ Zivsaimniecības nozarē novecojusi materiāli tehniskā bāze. ▪ Piekrastes iedzīvotāju pamatdarbība saistīta ar zivsaimniecības nozari (lielākā daļa iedzīvotāju nodarbināti zivsaimniecības uzņēmumos), kas mainoties situācijai (krīze eksporta jomā u.c.) var radīt lielu bezdarbu un no tā izrietošās sociālās problēmas.. ▪ Piekrastes zvejnieku nelielā sadarbošanās, neesoša kopēja infrastruktūra (laivu novietnes, tīklu u.c. zvejas rīku novietnes). ▪ Zivsaimniecības nozares lēnā pielāgošanās jaunajiem nosacījumiem attiecībā uz zivju resursu ilgtspējīgas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atbalstīt Rojas novada iedzīvotāju iespēju strādāt Mērsraga ostā esošajos zivju pārstrādes uzņēmumos. ▪ Vecināt mazo ostu attīstību un, iespēju robežās, sadarbību ar vietējiem uzņēmējiem, un piekrastes zvejniekiem. ▪ Meklēt risinājumus jaunās zvejnieku paaudzes apmācībā zivsaimniecības nozares saglabāšanai. ▪ Jāuzlabo zivju produkcijas pārstrādes uzņēmumu materiāli tehniskā bāze. ▪ Jāveicina zivsaimniecības nozares uzņēmumu darbības dažādošana, lai neparedzētu apstākļu gadījumā varētu veiksmīgi pārorientēt darbību un saglabāt darba vietas. ▪ Jāveicina tūrisma pakalpojumu dažādošana, tādā veidā mazinot sezonālās raksturu. 	<p>uzņēmējdarbības attīstību.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Konkurējošā Mērsraga osta. Pastāv draudi Rojas ostas un tajā esošo uzņēmumu ekonomiskai lejupslīdei.
---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Piekrastē labi attīstīts tūrisms, pašvaldību pozitīvā attieksme pret tūrisma. ▪ Esošo uzņēmumu darbība, vēlme un interese attīstīties. ▪ Jauno cilvēku pieaugošā interese par uzņēmējdarbību visā partnerības darbības teritorijā. ▪ Uzņēmēju apvienošanās interešu aizstāvības grupās. ▪ Uzņēmēju līdzatbildība un ieinteresētība kvalificētā darba spēkā (sadarbība ar Laidzes profesionālo vidusskolu. ▪ Nodarbinātība ir saistīta ar esošajiem dabas resursiem. Lielākie darba devēji ir mežizstrādes, kokapstrādes, ceļu būvniecības uzņēmumi. 	<p>saglabāšanas pasākumiem, tajā skaitā apdraudēto zivju sugu, putnu un dzīvnieku aizsardzību, atsevišķu zvejas rīku lietošanas liegumu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sezonalitātes raksturs tūrisma uzņēmējdarbībā. ▪ Uzņēmēji izvēlas nemaksāt nodokļus. 		
STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES	IESPĒJAS	DRAUDI
<p><u>Vides, dabas apstākļu un resursu attīstība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Laba vides (gaisa, ūdens) kvalitāte un daudz publiski pieejamu mežu un dabas teritoriju. ▪ Labs ģeogrāfiskais novietojums, ainavu dažādība. ▪ „Zaļā” teritorija, mazie ezeriņi Talsu novadā. ▪ Jūras krasts (Rojas, Mērsraga novadi). 	<p><u>Vides, dabas apstākļu un resursu attīstība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nepietiekama Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu ieviešana, īpaši attiecībā uz tūrisma, sabiedrības informēšanas infrastruktūru un prioritārajiem dabas aizsardzības pasākumiem. 	<p><u>Vides, dabas apstākļu un resursu attīstība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Publiskās infrastruktūras izbūve jaunu apbūves teritoriju un ražošanas teritoriju labākai apgādei. ▪ Gājēju un veloseliņu infrastruktūras veidošana. ▪ Investīciju piesaiste novada rekreācijas resursu 	<p><u>Vides, dabas apstākļu un resursu attīstība</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bioloģiskās daudzveidības un vērtīgo ainavu teritoriju degradācija vai vērtības zaudēšana, ja nenotiek teritoriju apsaimniekošana. ▪ Pazemes ūdeņu piesārņojums.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Abavas ieleja, Rojas un Mērsraga novadu mazās ostas, kā arī novados esošie dabas objekti un kultūrvidē var kalpot par partnerības atpazīstamības „atslēgām” tūrisma piesaistīšanai un saimnieciskās darbības attīstīšanai. ▪ Pēc dabas apstākļiem un saimniekošanas veida novada ietvaros var izcelt vismaz četras dažādu ainavu zonas, kas rada iespējas daudzveidīgām saimnieciskām iespējām un tūrisma pakalpojumu attīstībai. ▪ Notiekošās aktivitātes sabiedrības dabas un vides izglītībā. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nepietiekami attīstīti dažādi tūrisma veidi kā iespējamie papildus ienākumu avoti no ūdens resursu izmantošanas. ▪ Derīgo izrakteņu krājumu atrašanās vērtīgu ainavu teritorijās, kur to izmantošana ir ierobežota vai aizliegta. ▪ Degradētās teritorijas, grausti. ▪ Atkritumu saimniecība, neatbilstoša savākšana privātajās teritorijās. 	<p>apsaimniekošanai un to kvalitātes uzlabošanai</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Brīvdabas pasākumu vietu un publisko dabas teritoriju labiekārtošana. ▪ Jaunu, kvalitatīvu ainavu un atpūtas vietu veidošana. ▪ Tūrisma pakalpojumu radīšana sadarbojoties uzņēmējiem, pašvaldībām un aktīvām iedzīvotāju grupām partnerības teritorijā. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dabas kapitāla neizmantošana, nesabalansējot dabas un ekonomikas intereses. ▪ Savstarpējās sadarbības trūkums.
--	---	---	---

1.4. Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze

Analizējot novadu attīstības programmas, ņemot vērā teritoriju un iedzīvotāju raksturojošo statistiku, SVID analīzi, kā vietējās teritorijas potenciālu un attīstības vajadzības ir nosakāmas:

Ekonomiskās attīstības jomā

Esošo uzņēmumu stiprināšana un jaunu attīstības veicināšana, īpaši izceļot tūrismu, lauksaimniecības produktu pārstrādi, zivsaimniecību, mājražošanu un amatniecību, mezsaimniecību un kokapstrādi. Dažādu pakalpojumu sniegšanas uzņēmumu attīstība gan tieši iedzīvotāju vajadzībām, gan citu uzņēmēju darbības atbalstam. Īpašs atbalsts sniedzams jauniešu un jaunu ģimeņu uzņēmumu veidošanai un iesaistei uzņēmējdarbībā.

Sociālās attīstības jomā

Vietējās kopienas virzītas sabiedrības vajadzības mūziklītības, brīvā laika pavadīšanas, kultūras aktivitātes, veselīgs dzīves veids, bērniem un jauniešiem labvēlīga un droša attīstības vide, sociālo pakalpojumu infrastruktūra, mobilitāte. Katrā apdzīvotā vietā savas prioritātes, kas balstās uz vietējo iedzīvotāju prasmēm un interesēm, prioritāri atbalstot jau uzsāktās sabiedriskās aktivitātes. Sabiedrisko aktivitāšu rezultātam jāveicina lauku apdzīvotības saglabāšanos.

Ilgspējīga attīstība

Īpašs atbalsts jauniešu aktivitātēm, kuras rada pamatu attīstīt uzņēmējdarbības iemaņas un prasmes, kā arī visa veida sociālai uzņēmējdarbībai.

Dabas vērtību un vēsturiskā vietējā kultūras mantojuma saglabāšana, kas vienlaicīgi veicina to pieejamību vietējiem iedzīvotājiem un attīsta uzņēmējdarbību.

Integrēta attīstība

Īpaša vērība un atbalsts sniedzams kopprojektu attīstībai, kurā integrējas pašvaldības, uzņēmēju un visas vietējās kopienas intereses. Kopsadarbības projektu veidošanā pieredze iegūstama caur starpteritoriāliem un starptautiskiem projektiem, integrējot vietējā līmenī citu VRG teritoriju un uzņēmēju pieredzi, kā arī inovatīvu vietējo risinājumu atbalstā.

1.5. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums

Biedrības „Talsu rajona partnerība” un Lietuvas Raseiņu rajona vietējo rīcības grupas „Raseiniu krašto bendrija” 2008. gada noslēgtā sadarbības līguma ietvaros turpinās sadarbība pieredzes apmaiņā LEADER projektu realizēšanā. Lietuviešu kolēģi un potenciālie projektu iesniedzēji 2010. gada oktobrī piedalījās pieredzes apmaiņas seminārā „Pieredzes apmaiņa, LEADER projektu aktivitātes un labā pieredze Talsu novada kopienās”, un, bijuši pieredzes apmaiņā pie Talsu partnerības projektu īstenotājiem.

Aizsāktā sadarbība ar Lietuvas VRG tiks turpināta arī 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

Izstrādājot starpvalstu sadarbības projektus, tiks izvērtēta iespēja iesaistīt Talsu, Rojas un Mērsraga novada pašvaldību sadarbības partnerus Igaunijā (Roņu un Sārema salas, Sāres novads), Lietuvā (Prieņu novads), Dānijā (Lejres pašvaldība), Turcijā (Alānijas pilsēta).

Starpteritoriālā sadarbībā tiek izvērtētas iespējas sadarbības projektu izstrādāšanai ar Dundagas, Ventspils, Kuldīgas, Kandavas, Tukuma un Engures novada pašvaldībām un VRG.

Ir izvirzītas sekojošas jomas starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektiem:

1. Ekonomiskajai sadarbībai:

- 1.1. Aizsargājamo dabas teritoriju sakopšana,
- 1.2. Tūrisma aktivitātes, vienotu tūrisma pakalpojumu radīšana,
- 1.3. Mājražotāju un mājamatnieku pieredzes apmaiņa,
- 1.4. Videi draudzīga saimniekošana.

2. Sabiedriskās aktivitātes

- 2.1. Kultūras un sporta pasākumi,
- 2.2. Mūžizglītība un interešu izglītība dažādām mērķgrupām.
- 2.3. Ģeogrāfiski aizsargājamo produktu, zivsaimniecības produktu, seno arodu un prasmju vienota popularizēšana

2. STRATĒGISKĀ DAĻA

2.1. Vīzija un stratēģiskie mērķi

2.1.1. Vīzija

Ekonomiski un sociāli aktīva, labiekārtota, sakopta un ikvienam pieejama partnerības teritorija, kas veicina videi draudzīgu un daudzveidīgu iedzīvotāju ekonomisko aktivitāti, nodrošina mūžizglītību un dzimumu līdztiesību, veicina iedzīvotāju savstarpēju sadarbību savas dzīves kvalitātes uzlabošanā.

1. Ekonomiski aktīva teritorija – radīta iespēja attīstīt esošos uzņēmumus un uzsākt jaunu uzņēmējdarbību, radīti atbalsta instrumenti ideju pārvēršanai uzņēmējdarbībā;

2. Sociāli aktīva teritorija – iespēja ikvienam justies droši sociālā un ekonomiskā jomā, kur nodrošināti visi nepieciešamie pakalpojumi kvalitatīvai dzīves telpas izmantošanai;

3. Atbilstoša vide – saglabāti un izmantoti kultūras un dabas objekti.

2.1.2. Stratēģiskie mērķi

M1 Veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības vides attīstīšanu un inovāciju ieviešanu partnerības teritorijā.

M2 Veicināt kvalitatīvas dzīves vides, publiskās infrastruktūras attīstību, sabiedrībai pieejamu objektu, infrastruktūras atjaunošanu un labiekārtošanu, jaunas infrastruktūras izveidošanu partnerības teritorijā un attīstīt pilsoniskās sabiedrības veidošanos un iedzīvotāju apvienību darbību.

M3 Nodrošināt piekrastes dzīves kvalitātes uzlabošanos, veicinot ekonomisko izaugsmi, sniedzot atbalstu piekrastes uzņēmumu attīstībai un inovāciju ieviešanai. Atbalstīt pasākumus dabas un vides resursu saglabāšanai un izmantošanai, klimata pārmaiņu mazināšanai. Izveidot un attīstīt piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru un nodrošināt zvejas un jūras kultūras mantojuma pieejamību.

2.1.3. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības mērķi.

Starpteritoriālā sadarbība veicināma sekojošu stratēģisko mērķu sasniegšanai:

SM 1 Vienotu tūrisma pakalpojumu radīšana Kurzemē;

SM 2 Bērnu un jauniešu uzņēmības attīstīšana;

SM 3 Zvejniecības kā dzīvesveida un vēsturiska amata popularizēšana.

SM 4 Viedo ciemu attīstība

Starptautiskā sadarbība veicināma sekojošu stratēģisko mērķu sasniegšanai:

SM 4 Ciemu kopienu attīstība un sabiedrības iesaiste savas dzīves telpas veidošanā;

SM 5 Vienota tūrisma pakalpojuma izveidošana Baltijas reģionā;

SM 6 Ģeogrāfiski aizsargājamo produktu, zivsaimniecības produktu, seno arodu un prasmju vienota popularizēšana.

2.2. Stratēģiskie novērtējuma rādītāji.

6.tabula

Mērķis		Novērtējuma rādītājs	Novērtējuma periods		
			Bāze-2014. gads*	2018. gads	2020. gads
M1 ELFLA 1 ELFLA 2	Veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības vides attīstīšanu un inovāciju ieviešanu partnerības teritorijā.	Aktīvo uzņēmumu skaits VRG teritorijā.	860	864	868
M2 ELFLA 3 ELFLA 4	Veicināt kvalitatīvas dzīves vides, publiskās infrastruktūras attīstību, sabiedrībai pieejamu objektu, infrastruktūras atjaunošanu un labiekārtošanu, jaunas infrastruktūras izveidošanu partnerības teritorijā un attīstīt pilsoniskās sabiedrības veidošanos un iedzīvotāju apvienību darbību.	Aktīvo NVO skaits VRG teritorijā.	156	158	160
		Palielinās tūristu skaitu VRG teritorijā.	14 832	14 980	15 100
M3 EJZF 1 EJZF 2 EJZF 3	Nodrošināt piekrastes dzīves kvalitātes uzlabošanu, veicinot ekonomisko izaugsmi, sniedzot atbalstu piekrastes uzņēmumu attīstībai un inovāciju ieviešanai. Atbalstīt pasākumus dabas un vides resursu saglabāšanai un izmantošanai, klimata pārmaiņu mazināšanai. Izveidot un attīstīt piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru un nodrošināt zvejas un jūras kultūras mantojuma pieejamību.	Zivsaimniecības uzņēmumu skaits VRG teritorijā.	12	14	16
		Aktīvo uzņēmumu skaits piekrastes teritorijā			
		Iedzīvotāju skaits VRG zivsaimniecības teritorijā	6155	6255	6355

*Datu avots CSP, PMLP, VID, TIC

2.3. Inovatīvo risinājumu identificēšana un attīstības kritēriji to noteikšanai.

Ekonomikas ministrijas skaidrojums terminam **inovācija** ir sekojošs - Latvijā pieņemtā inovācijas definīcija - „*Inovācija ir process, kurā jaunas zinātniskās, tehniskās, sociālās, kultūras vai citas jomas idejas, izstrādnes un tehnoloģijas tiek īstenotas tirgū pieprasītā un konkurētspējīgā produktā vai pakalpojumā.*”/www.em.gov.lv/

Inovatīvs risinājums stratēģijas ietvaros, par kuru piešķirts **augstākais punktu skaits** projektu vērtēšanā, tiek uzskatīts projekts jeb aktivitāte, kura ietvaros paredzēts attīstīt vietējās rīcības grupas Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai darbības teritorijā līdz šim nebijušu jaunu vai būtiski uzlabotu produktu, pakalpojumu vai tehnoloģiskā procesa metodes.

Vietējās rīcības grupas Eiropas jūrlietu un zivsaimniecības fonda darbības teritorijā **tūrisma nozarē iesniegtie projekti netiek atzīti par inovāciju un tiem netiek piešķirta papildus % atbalsta intensitāte.**

Vietējās rīcības grupas Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) darbības teritorijā **tūrisma nozarē iesniegtie projekti netiek atzīti par inovāciju un tiem netiek piešķirts vērtējums.**

Projekta inovācija VRG stratēģijas ietvaros iesniegtajiem projektiem Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fondā tiek vērtēta saskaņā ar kritērijiem (sk.7.tabulu).

Inovatīvam risinājumam ir jāatšķiras no tradicionālas, sabiedrībai zināmas pieejas, pazīstamiem produktiem un pakalpojumiem.

Biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības teritorijā kā **inovācija** tiek noteikta:

7.tabula

Inovāciju kritērijs	Apraksts	Maksimālie punkti
Oriģinalitāte, radoša pieeja	Jaunu, VRG darbības teritorijā līdz šim nebijušu produktu vai pakalpojumu radīšana un noieta veicināšana.	2
Procesa inovācija	Izmantots jauns, būtiski atšķirīgs tehnoloģiskais process produkta ražošanā vai pakalpojuma izveidē	2
Projekts kopumā uzskatāms par inovatīvu , ja atbilst Vērtēšanas kritēriju metodikā noteiktajam un inovācijas vērtēšanas posmā ir ieguvis maksimālo punktu skaitu.		
Inovācijas kritērija vērtējumu kopīgi (neskaitot punktus kopā un nedalot uz lēmēju skaitu) piešķir Padome , norādot - vai projekts tiek atzīts kā inovatīvs, kas ir atzītā inovācija, cik punktu tiek piešķirti.		
Piešķirtie punkti summējas ar pārējiem vērtēšanas kritērijiem.		
Par Eiropas jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) inovācijas piešķiršanu tiek pieņemts lēmums un papildus piešķirta 20% atbalsta intensitāte.		

3. RĪCĪBAS PLĀNS

3.1. Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai atbalstītās rīcības.

Rīcība nr. ELFLA 1

„Sīko (mikro), mazo un vidējo uzņēmumu izveidošana un attīstība un produkcijas tirdzniecības vides radīšana vai labiekārtošana”

Atbilstība Latvijas Lauku attīstības programmai 2014.-2020. gadam LEADER pieejas aktivitātēm:

5.1.1.) Jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana.

5.1.2.) Lauksaimniecības produktu pārstrāde, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana.

5.1.3.) Vides radīšana vai labiekārtošana, kurā tiek realizēta vietējā produkcija, un jaunu realizācijas veidu ieviešana.

5.1.4.) Darbinieku produktivitātes kāpināšana.

Apraksts.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts jaunu uzņēmumu veidošanai un esošo uzņēmumu darbības uzlabošanai, attīstībai vai paplašināšanai (izņemot tūrisma nozari).

Piekrastes novados reģistrētie uzņēmumi/uzņēmēji projektus var iesniegt un atbalstu saņemt tikai Eiropas un jūrlietu zivsaimniecības fonda (EJZF) 1 rīcībā. Izņemot gadījumus, ja plānotās darbības EJZF 1 rīcība neparedz vai vairs nav pieejams finansējums.

Atbalstu iespējams saņemt:

1. Jaunu produktu radīšanai un esošo produktu/pakalpojumu paplašināšanai, attīstībai un realizēšanai tirgū.
2. Lauksaimniecības produktu pārstrādei, tirdzniecības vides radīšana vai labiekārtošana savas produkcijas realizēšanai.
3. Jaunu pamatlīdzekļu, programmatūru, aprīkojuma, iekārtu iegādei. Plānojot pamatlīdzekļu iegādes, cenu salīdzināšanas dokumentācijai jābūt pievienotai iesniedzot projekta iesniegumu.
4. Būvniecības izmaksām, būvmateriālu iegādes izmaksām. Izvēlētajam būvdarbu veicējam jābūt sertificētam, reģistrētam būvkomersantu reģistrā. Ar būvniecību saistītos dokumentus iesniedz kopā ar projekta iesniegumu vai sešu mēnešu laikā pēc projekta apstiprināšanas. Saskaņā ar Vērtēšanas kritēriju Metodikā noteikto, lai saņemtu maksimālo punktu skaitu, nepieciešams ar būvniecību saistīto dokumentāciju (kontroltāme, vizuālais materiāls u.c.) iesniegt reizē ar projekta iesniegumu.
5. Ar sabiedriskām attiecībām saistītām izmaksām. Tas nozīmē sabiedrības informēšanas un atpazīstamības veidošana, t.sk.
  - 5.1. zīmola un logotipa izveide un pozicionēšana tirgū;
  - 5.2. sabiedrisko attiecību speciālista pakalpojums;
  - 5.3. plašsaziņas līdzekļi vai izstādes;
  - 5.4. Informatīvo materiālu vai video materiālu izgatavošana.
6. Patentu, licenču, autortiesību un preču zīmju saņemšanas vai izmantošanas izmaksām,
7. Darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanas mācību izmaksām.

Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt vietējās produkcijas tirdzniecības vides izveidošanu vai labiekārtošanu (piemēram, autoveikals, interneta veikals, tirgus vieta vietējās produkcijas realizēšanai).

8. **Esošie uzņēmumi** pievieno dokumentu, kas apliecina **pirms projekta iesniegšanas pēdējā noslēgtā gada apgrozījumu ne mazāku kā 3000,00 eiro**. Apliecinoša dokumenta **neiesniegšanas gadījumā**, projekts tiks **noraidīts kā neatbilstošs**.

Rīcības ietvaros iespējams veidot kopprojeketus – projektus, kurus iesniedz un īsteno apkšaktivitātē „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” un kurā plānoto investīciju izmanto kopīgi. Kopprojekti nav attiecināmi uz darbinieku produktivitātes kāpināšanas (mācību) projektiem.

Iesniedzējam obligāti jāpievieno Vērtēšanas kritēriju Metodikas Pielikums Nr.1 ”**Biznesa plāna kopsavilkums**”, kurā ir norādīta minimālā informācija, kas nepieciešams norādīt šajā analīzē un dokumenti, kas apliecina par pamatotas tirgus izpēti veikšanu. Pielikuma nr.1 veidlapai ir informatīvs raksturs, pretendents to var papildināt atbilstoši savai projekta specifikai. Tirgus izpēti dokumentus iesniedzējs sagatavo un iesniedz pēc saviem ieskatiem, ievērojot lietvedības normas.

Projektu īstenošanas vieta – biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības teritorija.

Rīcība nr. ELFLA 2

„Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”

Atbilstība Latvijas Lauku attīstības programmai 2014.-2020. gadam LEADER pieejas aktivitātēm:

Apraksts.

5.1.1.) Jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana.

5.1.4.) Darbinieku produktivitātes kāpināšana.

Apraksts.

Rīcības ietvaros **paredzēts atbalsts ar tūrisma nozari saistītiem uzņēmumiem**. **Stratēģijas izpratnē** Rīcības ietvaros atbalstu iespējams saņemt:

1. Ekonomiski pamatoti, plašam saņēmēju lokam paredzētiem, ar augstu pievienoto vērtību veidotiem tūrisma pakalpojumu piedāvājumiem.
2. **Jaunu uzņēmumu** darbības uzsākšanas gadījumā atbalsts tiks sniegts **tikai** kvalitatīvu un eksportspējīgu risinājumu, kam piemīt augsta pievienotā vērtība, un, kas skar **visas tūristu** mītnes darbību (tūristu mītnes ar labiekārtotiem numuriņiem, gultavietu skaits vienā mītnē 10-40). Tūrisma mītne ir ēka, ēku grupa vai labiekārtota vieta (teritorija), kurā uzņēmums nodrošina tūristu diennakts izmitināšanu un apkalpošanu.
3. **Jauniem uzņēmumiem** būvniecība (sk. 1.punkta nosacījumus) **tiks atbalstīta TIKAI tajā gadījumā**, ja projekta iesniegumam **būs pievienota pamatota tirgus situācijas izpēte un Biznesa plāna kopsavilkums** ar uzņēmējdarbības attīstības redzējumu turpmāko 5 gadu laikā.
4. **Esošo uzņēmumu** darbības uzlabošanai, attīstībai vai paplašināšanai - tūrisma mītņu un tūrisma pakalpojumiem izmantojamo ēku kvalitātes uzlabošanai, pakalpojumu dažādošanai, aktivitātēm, kas vērstas uz sezonālās mazināšanu.
5. **Esošie uzņēmumi**, kuru darbība reģistrēta tūrisma nozarē un reāli tiek veikta biedrības teritorijā **ne mazāk kā 12 mēnešus** (vienu gadu) **pirms projekta iesniegšanas**, pievieno dokumentu, kas **aplēcina pēdējā noslēgtā gada apgrozījumu ne mazāku kā 3000,00 eiro**. Apliecinoša dokumenta **neiesniegšanas gadījumā**, projekts tiks **noraidīts kā neatbilstošs**
6. Atbalstu iespējams saņemt investīcijām infrastruktūras vai servisa ēku būvniecībai, kas nepieciešamas lai nodrošinātu tūrisma pakalpojumus, kas saistīti ar aktīvo atpūtu,

veselīgu dzīvesveidu, vietējo tradīciju (t.sk. amatu, kultūras un dabas) saglabāšanu un attīstību, vides izglītību (pimēram, sniega, velosipēdu utml. trases, pacēlāji, vēsturiski noīmīgu eksponātu apskates vietas, ēdināšanas pakalpojumi).

Rīcības ietvaros **netiek atbalstīta** tādu tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstība, kuri atbalstu var saņemt EJZF 1.rīcības ietvaros vai vairs nav pieejams finansējums.

Darbību ieviešanai paredzētais atbalsts ir:

1. Jaunu pamatlīdzekļu, programmatūru, aprīkojuma, iekārtu iegādei. Plānojot pamatlīdzekļu iegādes, cenu salīdzināšanas dokumentācijai jābūt pievienotai iesniedzot projekta iesniegumu.
2. Būvniecības izmaksām, būvmateriālu iegādes izmaksām. Izvēlētajam būvdarbu veicējam jābūt sertificētam, reģistrētam būvkomersantu reģistrā. Ar būvniecību saistītos dokumentus iesniedz kopā ar projekta iesniegumu vai sešu mēnešu laikā pēc projekta apstiprināšanas. Saskaņā ar Vērtēšanas kritēriju Metodikā noteikto, lai saņemtu maksimālo punktu skaitu, nepieciešams ar būvniecību saistīto dokumentāciju (kontroltāme, vizuālais materiāls u.c.) iesniegt reizē ar projekta iesniegumu.
3. Ar sabiedriskām attiecībām saistītām izmaksām. Tas nozīmē sabiedrības informēšanas un atpazīstamības veidošana, t.sk.
  - a. zīmola un logotipa izveide un pozicionēšana tirgū;
  - b. sabiedrisko attiecību speciālista pakalpojums;
  - c. plašsaziņas līdzekļi vai izstādes;
  - d. Informatīvo materiālu vai video materiālu izgatavošana.
4. Patentu, licenču, autortiesību un preču zīmju saņemšanas vai izmantošanas izmaksām.
5. Darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanas mācību izmaksām.

Rīcības ietvaros iespējams veidot kopprojekti – projektus, kurus iesniedz un īsteno apkšaktivitātē „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” un kurā plānoto investīciju izmanto kopīgi. Kopprojekti nav attiecināmi uz darbinieku produktivitātes kāpināšanas (mācību) projektiem.

Darbību īstenošanas vieta – biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības teritorijas Talsu novads. Ja projektā ir paredzēta dalība mācībās darbinieku produktivitātes kāpināšanai, tajās var piedalīties ārpus biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības teritorijas.

Rīcība nr. ELFLA 3

„Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai”

Atbilstība Latvijas Lauku attīstības programmai 2014.-2020. gadam LEADER pieejas aktivitātēm:

5.2.1.) Vietējās teritorijas, t.sk. dabas un kultūras objektu sakārtošanai, lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību.

5.2.2.) Sabiedrisko aktivitāšu, ieskaitot apmācību un interešu klubu, sociālās aprūpes vietu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laika pavadīšanas veidu, dažādošana vietējiem iedzīvotājiem.

Apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt vietējās teritorijas objektu sakārtošanu - apdzīvoto vietu publiskās infrastruktūras izveidošanu, labiekārtošanu un uzlabošanu, kultūras materiālā un

nemateriālā mantojuma, un sakrālā mantojuma saglabāšanu, kvalitatīvu pakalpojumu pieejamības un sasniedzamības nodrošināšanu, sabiedrisko organizāciju aktivitāšu iedzīvotāju interešu nodrošināšanu.

Atbalsts tiks sniegts sekojošām aktivitātēm:

1. Esošo brīvā laika pavadīšanas, sociālo pakalpojumu sniegšanas vietu vai ēku labiekārtošana, pieejamības nodrošināšana.
2. Jaunu pamatlīdzekļu iegāde, kas saistīta ar brīvā laika pavadīšanas iespējām (sports, dejas, dziesma, mūzika, māksla, radošā attīstība).
3. Būvniecības izmaksas, jaunu būvmateriālu iegāde.
4. Atbalstu iespējams saņemt dabas taku, veloceliņu, brīvdabas estrādes, parku, sporta un bērnu rotaļu laukumu, u.c. publiskās infrastruktūras labiekārtošanai/izbūvei/izveidošanai.
5. Ja plānots īstenot infrastruktūras projektu, tā nepieciešamība ir apstiprināta pašvaldību attīstības plānos.

Izvērtējot esošo situāciju biedrības “Talsu rajona partnerība” darbības teritorijā plānoto aktivitāšu nepieciešamību, lietderību un atbalstītos projektus, **Rīcībā netiek atbalstītas** sekojošas aktivitātes:

1. Jaunu ēku būvniecībai vai rekonstrukcijai brīvā laika pavadīšanas un sociālo pakalpojumu centru izveidei.
2. Jaunu ģērētavu izveide vai esošo labiekārtošana vai rekonstrukcija.

Sabiedriskā labuma projekts ir projekts, kuru īsteno aktivitātē „Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas”, kurā plānotajam mērķim nav komerciāla rakstura, par kura rezultātu netiek prasīta samaksa un kurš ir publiski pieejams. Sabiedriskā labuma projekts nav kvalificējams kā valsts atbalsts, izņemot ja saimnieciskās darbības īstenošanai tiek sakārtota teritorija (uzbrauktuves, bezmaksas stāvlaukums, liftus, durvis, tualetes, dušas telpas) pielāgojot to personām ar dzirdes, redzes vai kustību traucējumiem, ratiņkrēsli un ratiņu lietotājiem.

Darbību īstenošanas vieta – biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības teritorija.

Rīcība nr. ELFLA 4

„Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā”

Atbilstība Latvijas Lauku attīstības programmai 2014.-2020. gadam LEADER pieejas aktivitātēm:

5.2.2.) Sabiedrisko aktivitāšu, ieskaitot apmācību un interešu klubu, sociālās aprūpes vietu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laika pavadīšanas veidu, dažādošana vietējiem iedzīvotājiem.

Apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt partnerības teritorijas iedzīvotāju mūžizglītības un interešu izglītības attīstību, nodrošinot apmācību, semināru, meistarklašu organizēšanu.

Atbalsts tiek sniegts sekojoši:

1. Lektora pakalpojuma izmaksas.
2. Telpu noma.
3. Mācību inventārs - materiāli, kas nepieciešami semināru norisei, piemēram, diegi, dzija, kancelejas preces - rokdarbu, zīmēšanas, veidošanas u.c meistarklasēm vai semināriem.
4. Kafijas pauze.

Rīcības ietvaros **netiek atbalstīta** būvniecība un pamatlīdzekļu iegāde.

Apmācību projektu **var iesniegt** biedrība vai nodibinājums, un apmācībās **piedalās vismaz pieci** dalībnieki.

Obligāta prasība iesniedzot projekta pieteikumu – **pievienota detalizēta programma.**

Sabiedriskā labuma projekts ir projekts, kuru īsteno aktivitātē „Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas”, kurā plānotajam mērķim **nav komerciāla rakstura un kas nav kvalificējams kā valsts atbalsts.** Par sabiedriskā labuma projektu **netiek prasīta samaksa.**

Darbību īstenošanas vieta – biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības teritorija.

Rīcību plāns ELFLA

8.tabula

Rīcības n.p.k.	Rīcības nosaukums	Lauku attīstības programmas apakšpasākuma aktivitāte	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam (euro)	Maksimālā atbalsta intensitāte (%)	Īstenošanas kārtas (projektu pieņemšanas laiki)	Sasniedzamie rezultāti līdz 2023.gadam
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Mērķis (M1) - Veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības vides attīstīšanu un inovāciju ieviešanu partnerības teritorijā.						
Rīcība ELFLA 1	„Sīko (mikro), mazo un vidējo uzņēmumu izveidošana un attīstība un produkcijas tirdzniecības vides radīšana vai labiekārtošana”	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas	50 000 euro vienam projektam.	50 % - viena iesniedzēja projektam. Papildus summējot pamata likmi 50 %: <ul style="list-style-type: none"> + 5 %, ja uzņēmuma darbība reģistrēta un reāli tiek veikta biedrības teritorijā ne mazāk kā 12 mēnešus (vienu gadu) pirms projekta iesniegšanas un noslēgtā gada apgrozījums ir ne mazāks kā 3000 eiro (5.aile). 80 % - kopprojektam	2016.gads – 1 kārtā 2017.gads – 1 kārtā 2018.gads – 1 kārtā 2019.gads – 1 kārtā 2020.gads – 2 kārtas 2021. gads – 1 kārtā 2022.gads , ja atliek finansējums – 1.kārta	Atbalstīti vismaz 10 uzņēmumi. Izveidotas vismaz 8 jaunas darba vietas.

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2015-2020

Rīcība ELFLA 2	“Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”	Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas	50 000 euro vienam projektam	50 % - viena iesniedzēja projektam Papildus summējot pamata likmi 50 %: • +5%, ja uzņēmuma darbība reģistrēta tūrisma nozarē un reāli tiek veikta biedrības teritorijā ne mazāk kā 12 mēnešus (vienu gadu) pirms projekta iesniegšanas un noslēgtā gada apgrozījums ir ne mazāks kā 3000 eiro (5.aile). 80 % - kopprojektam	2016.gads – 1 kārtā 2017.gads – 1 kārtā 2018.gads – 1 kārtā 2019.gads – 1 kārtā 2020.gads – 2 kārtas 2021.gads – 1 kārtā 2022.gads , ja atliek finansējums – 1 kārtā	Atbalstīti vismaz 8 uzņēmumi. Izveidotas vismaz 7 jaunas darba vietas.
Mērķis (M2) - Veicināt kvalitatīvas dzīves vides, publiskās infrastruktūras attīstību, sabiedrībai pieejamu objektu, infrastruktūras atjaunošanu un labiekārtošanu, jaunas infrastruktūras izveidošanu partnerības teritorijā un attīstīt pilsoniskās sabiedrības veidošanos un iedzīvotāju apvienību darbību.						
Rīcība ELFLA 3	“Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai”	Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas	20 000,00 euro vienam projektam	90 % - sabiedriskā labuma projektiem	2016.gads – 1 kārtā 2017.gads – 1 kārtā 2018.gads – 1 kārtā 2019.gads – 1 kārtā 2020.gads – 1 kārtā 2021.gads – 1 kārtā	Atbalstītas vismaz 22 sabiedriskās aktivitātes. Uzlaboti vai izveidoti 12 objekti.

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2015-2020

<p>Rīcība ELFLA 4</p>	<p>“Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā ”</p>	<p>Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas</p> <p>Apmācību projektu <u>var iesniegt</u> biedrība vai nodibinājums, un apmācībās <u> piedalās vismaz pieci</u> dalībnieki.</p>	<p>2000,00 euro vienam projektam</p>	<p>90 % - sabiedriskā labuma projektiem</p>	<p>2016.gads – 1 kāрта 2017.gads – 1 kāрта 2018.gads – 1 kāрта 2019.gads – 1 kāрта 2020.gads – 1 kāрта 2021.gads – 1 kāрта</p>	<p>Atbalstīti vismaz 7 apmācību pasākumi.</p>
----------------------------------	--	--	---	--	--	--

3.2. Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda atbalstītās rīcības.

Rīcība Nr. EJZF 1

„**Ekonomiskās izaugsmes veicināšana, darbību dažādošana un sezonalitātes ietekmes mazināšana piekrastes teritorijā**”

Atbilstība Rīcības programmai zivsaimniecības attīstībai 2014.-2020.gadam:

6.1) Pievienotās vērtības veidošana un inovācijas veicināšana visos zvejas un akvakultūras produktu piegādes posmos.

6.2) Ekonomiskās izaugsmes veicināšana, darba vietu radīšanas veicināšana, kā arī zivsaimniecības nozarē un citās jūras ekonomikas nozarēs – darbību dažādošana.

Apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalsts jaunu uzņēmumu veidošanai un esošo uzņēmumu darbības uzlabošanai, attīstībai vai paplašināšanai Rojas un Mērsraga novados. Ja projektu iesniedz esoši uzņēmēji/uzņēmumi, tā darbība reģistrēta un reāli tiek veikta biedrības teritorijā **ne mazāk kā 12 mēnešus** (vienu gadu) **pirms** projekta iesniegšanas.

Ekonomiskās izaugsmes veicināšanai - ražošanas procesa uzlabošanai, tirdzniecības veicināšanai, uzņēmumu darbības uzsākšanai, esošo uzņēmumu darbības uzlabošanai, uzņēmuma teritorijas labiekārtošanai, piemēram, asfaltēšanai vai cita klājuma ieklāšanai, žoga izbūvei, zāliena, ilggadīgo stādījumu un ārējā apgaismojuma ierīkošanai.

Atbalsts iespējams speciālā transporta iegādei (saldētava, autoveikals), pamatlīdzekļu iegāde, uzglabāšanas telpu un/vai remonta telpu nodrošināšana.

Atbalsts iespējams pašvaldības ielu vai ceļu būvniecībai, ja tie paredzēti:

1. Piekļuvei nekustamajam īpašumam, ko izmanto juridiska persona, kuras komercdarbības joma ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana.

2. Piekļuvei piekrastes objektiem. Piemēram, tūrisma mītnēm, aktīvās atpūtas un apskates objektiem u.c. piekrastē esošiem objektiem.

Saimniecisko darbību dažādošanai zivsaimniecības un jūras ekonomikas nozarēs (jūras transports, piekrastes tūrisma attīstīšana un pakalpojumu dažādošana, zivju produkcijas tirdzniecība).

Zvejas kuģu īpašnieki var saņemt atbalstu zvejas kuģa dzinēja nomaiņai, ja:

1. ir noslēgts rūpnieciskās zvejas tiesību nomas līgums ar zvejas tiesību iznomātāju.

2. ir spēkā esoša speciālā atļauja (licence) komercdarbībai zvejniecībā.

3. ir spēkā esoša speciālā atļauja (licence) piekrastes zvejai.

4. ar tā kuģi divu kalendāro gadu laikā pirms projekta iesnieguma iesniegšanas vismaz 60 dienas ir notikušas zvejas darbības Baltijas jūrā un Rīgas jūras līča piekrastē.

5. zvejas kuģis vismaz divus iepriekšējos gadus pirms projekta iesniegšanas ir iekļauts Zemkopības ministrijas zvejas kuģu sarakstā.

Piekrastes tūrisma attīstīšanai un pakalpojumu dažādošanai atbalsts tiks sniegts:

1. **Jaunu uzņēmumu** darbības uzsākšanas gadījumā **tikai** kvalitatīvu un eksportspējīgu risinājumu, kam piemīt augsta pievienotā vērtība, un, kas skar **visas tūristu** mītnes darbību (tūristu mītnes ar labiekārtotiem numuriņiem, gultasvietu skaits vienā mītnē 10-40).). Tūrisma

mītne ir ēka, ēku grupa vai labiekārtota vieta (teritorija), kurā uzņēmums nodrošina tūristu diennakts izmitināšanu un apkalpošanu.

2. **Jauniem uzņēmumiem** būvniecība (sk. 3.punkta nosacījumus) tiks atbalstīta **TIKAI tajā gadījumā**, ja projekta iesniegumam būs pievienota pamatota tirgus situācijas izpēte un **Biznesa plāna kopsavilkums** ar uzņēmējdarbības attīstības redzējumu turpmāko 5 gadu laikā.

3. **Esošo uzņēmumu** darbības uzlabošanai, attīstībai vai paplašināšanai - tūrisma mītņu un tūrisma pakalpojumiem izmantojamo ēku kvalitātes uzlabošanai, pakalpojumu dažādošanai, aktivitātēm, kas vērstas uz sezonalitātes mazināšanu.

4. **Esošie uzņēmumi** (punkts attiecas uz visu nozaru iesniedzējiem), kuru darbība reģistrēta un reāli tiek veikta biedrības teritorijā **ne mazāk kā 12 mēnešus** (vienu gadu) **pirms** projekta iesniegšanas, pievieno dokumentu, kas **apliecina pēdējā noslēgtā** gada **apgrozījumu ne mazāku kā 3000,00 eiro**. Apliecinot dokumenta **neiesniegšanas gadījumā**, projekts tiks **noraidīts kā neatbilstošs**

5. Atbalstu iespējams saņemt investīcijām infrastruktūras vai servisa ēku būvniecībai, kas nepieciešamas lai nodrošinātu tūrisma pakalpojumus, kas saistīti ar aktīvo atpūtu, veselīgu dzīvesveidu, vietējo tradīciju (t.sk. amatu, kultūras un dabas) saglabāšanu un attīstību, vides izglītību (pimēram, sniega, velosipēdu utml. trases, pacēlāji, ēdināšanas pakalpojumi).

6. **Ja plānota būvniecība**, uz projekta **iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam** būvniecības projektam **minimālā sastāvā**.

Īpašs atbalsts ir projektiem **inovatīvu** produktu un pakalpojumu radīšanai. **Inovatīvs projekts ir projekts**, kuru īstenojot **tiek radīti jauni vai uzlaboti produkti, procesi vai metodes** un kurš **atbilst vietējā attīstības stratēģijā noteiktajam** par inovatīvo risinājumu identificēšanu un atbilstības kritērijiem to noteikšanai (sk. 2.3. nodaļa „Inovatīvo risinājumu identificēšana un attīstības kritēriji to noteikšanai”).

Iespējams veidot kopprojektus – projektus, kurā investīcijas paredzēts izmantot kopīgi un kuru iesniedz:

- 1) Biedrība, kas vismaz gadu pirms projekta iesniegšanas reģistrēta un kuras biedriem (vismaz trīs) komercdarbības joma pārsvarā ir zvejniecība un akvakultūra.
- 2) Vietējā pašvaldība, lai nodrošinātu zivsaimniecības uzņēmējdarbības infrastruktūras izveidi vismaz divām juridiskām personām, kas veic saimniecisko darbību zvejniecībā vai akvakultūrā.

Rīcības ietvaros atbalsts paredzēts jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegādei, būvniecībai un ar to saistītām aktivitātēm, jaunu būvmateriālu iegāde, teritorijas labiekārtošana. Ja kopprojektu plāno sniegt biedrība, tad atbalsts tiks sniegts arī vietējās produkcijas mārketinga izmaksām:

- Reklāmas izdevumi vietējās rīcības grupas teritorijā;
- Internetveikala izveides izdevumi.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības zivsaimniecības teritorija – Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Rīcība Nr. EJZF 2

„Zivsaimniecību teritoriju dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana”

Atbilstība Rīcības programmai zivsaimniecības attīstībai 2014.-2020.gadam:

6.3.) Vides resursu vairošana vai izmantošana, kā arī klimata pārmaiņu mazināšana.

Apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt aktivitātes, kas veicina vides resursu un dabas objektu saglabāšanu un atjaunošanu, iesaistīšanos klimata pārmaiņu mazināšanā. Atbalsts tiks sniegts projektiem, kas mazina vidi degradējošo ietekmi uz piekrastes teritoriju, piemēram, apgaismojuma un gājēju celiņa ierīkošana, zivsaimniecības ražošanas ēku siltināšana, atjaunojamās enerģijas izmantošana.

Rīcības ietvaros atbalsts tiks sniegts jaunu pamatlīdzekļu, aprīkojuma iegādei, būvdarbu veikšanai, teritorijas labiekārtošanai, zvejas kuģa dzinēja nomainīšanai.

Atbalsts iespējams pašvaldības ielu vai ceļu būvniecībai, ja tie paredzēti:

1. Piekļuvei nekustamajam īpašumam, ko izmanto juridiska persona, kuras komercdarbības joma ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana.

2. Piekļuvei piekrastes objektiem. Piemēram, tūrisma mītnēm, aktīvās atpūtas un apskates objektiem u.c. piekrastē esošiem objektiem.

Ja plānota būvniecība, uz projekta iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam būvniecības projektam **minimālā sastāvā**.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības zivsaimniecības teritorija – Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Rīcība Nr. EJZF 3

„Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”

Atbilstība Rīcības programmai zivsaimniecības attīstībai 2014.-2020.gadam:

6.4.) Zvejas vai jūras kultūras mantojuma izmantošanas veicināšana zivsaimniecībai nozīmīgās teritorijās.

Apraksts:

Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt VRG piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru labiekārtošanu/izveidošanu zvejas vai jūras kultūras mantojuma saglabāšanai un lietderīgai izmantošanai zivsaimniecības teritorijās. Ja projektu iesniedz vietējā pašvaldība, tā nepieciešamībai jābūt pamatotai vietējo pašvaldību plānošanas dokumentos.

Rīcības ietvaros atbalsts tiks sniegts jaunu pamatlīdzekļu un programmnodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai, muzeju eksponātu atjaunošanai, būvniecības izmaksām, būvmateriālu iegādei, un teritorijas labiekārtošanai. Plānotajām darbībām jābūt saistītām ar zvejas vai jūras kultūras mantojuma saglabāšanu un/vai izmantošanu.

Atbalsts iespējams pašvaldības ielu vai ceļu būvniecībai, ja tie paredzēti:

1. Piekļuvei nekustamajam īpašumam, ko izmanto juridiska persona, kuras komercdarbības joma ir zvejniecība, akvakultūra vai zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana.

2. Piekļuvei piekrastes objektiem. Piemēram, tūrisma mītnēm, aktīvās atpūtas un apskates objektiem u.c. piekrastē esošiem objektiem.

Ja plānota būvniecība, uz projekta **iesniegšanas brīdi jābūt iesniegtam** būvniecības projektam **minimālā sastāvā**.

Projektu īstenošanas vieta: biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības zivsaimniecības teritorija – Rojas pagasts un Mērsraga pagasts.

Rīcību plāns EJZF

9.tabula

Rīcības n.p.k	Rīcības nosaukums	Rīcības programmas aktivitāte	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam (euro)	Maksimālā atbalsta intensitāte (%)	Īstenošanas kārtas (projektu pieņemšanas laiki)	Sasniedzamie rezultāti līdz 2023.gadam
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
<p>Mērķis (M3) - Nodrošināt piekrastes dzīves kvalitātes uzlabošanu, veicinot ekonomisko izaugsmi, sniedzot atbalstu piekrastes uzņēmumu attīstībai un inovāciju ieviešanai. Atbalstīt pasākumus dabas un vides resursu saglabāšanai un izmantošanai, klimata pārmaiņu mazināšanai. Izveidot un attīstīt piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru un nodrošināt zvejas un jūras kultūras mantojuma pieejamību.</p>						
Rīcība EJZF1	„Ekonomiskās izaugsmes veicināšana, darbību dažādošana un sezonālās ietekmes mazināšana piekrastes teritorijā”	<p>Pievienotās vērtības veidošana un inovācijas veicināšana visos zvejas un akvakultūras produktu piegādes posmos.</p> <p>Ekonomiskās izaugsmes veicināšana, darba vietu radīšanas veicināšana, kā arī zivsaimniecības nozarē un citās jūras ekonomikas nozarēs – darbību dažādošana</p>	<p>100 000.00 euro - būvniecības projektiem, ja ieguldījumi būvniecībā uzņēmējdarbības infrastruktūras izveidei ir vismaz 70% no projekta attiecināmo izmaksu summas.</p> <p>50 000 euro pārējiem projektiem</p>	<p>70 % - inovatīviem projektiem</p> <p>80 % - kopprojektiem</p> <p>80% - ja projekts ir saistīts ar piekrastes zvejniecību</p> <p>50 % - MVU, sīkie (mikro)</p> <p>30 % - lielie uzņēmumi</p>	<p>2016.gads – 1 kārtā</p> <p>2017.gads – 2 kārtas</p> <p>2018. gads - nepārtraukta projektu pieņemšana</p> <p>2019. gads - nepārtraukta projektu pieņemšana</p> <p>2020.gads – 2 kārtas, ja atliek finansējums, nepārtraukta projektu pieņemšana</p> <p>2021.gads - 2 kārtas</p>	<p>Atbalstīti vismaz 10 uzņēmumi.</p> <p>Izveidotas vismaz 8 jaunas darba vietas.</p>

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2015-2020

Rīcība EJZF 2	„Zivsaimniecību teritoriju dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana”	Vides resursu vairošana vai izmantošana, kā arī klimata pārmaiņu mazināšana.	100 000 euro – būvniecības projektiem, ja ieguldījumi būvniecība uzņēmējdarbības infrastruktūras izveidei ir vismaz 70% no projekta attiecināmo izmaksu summas. 50 000 euro pārējiem projektiem 400 000 euro pašvaldības projektiem	90 % - sabiedriskā labuma projektiem 80% - ja projekts ir saistīts ar piekrastes zvejniecību 50 % - MVU, sīkie (mikro) 30 % - lielie uzņēmumi 30 % - kuģu dzinēju nomaīnai	2016.gads – 1 kārtā 2017.gads – 1 kārtā 2018. gads - nepārtraukta projektu pieņemšana 2019.gads - nepārtraukta projektu pieņemšana 2021.gads - 2 kārtas	Atbalstīti vismaz 11 vides projekti.
.						
Rīcība EJZF3	„Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”	Zvejas vai jūras kultūras mantojuma izmantošanas veicināšana.	400 000,00 euro pašvaldības projektiem 50 000 euro pārējiem projektiem	90 % - sabiedriskā labuma projektiem	2016.gads – 1 kārtā 2017.gads – 2 kārtas 2018.gads – 1 kārtā 2019.gads - nepārtraukta projektu pieņemšana 2021.gads - 2 kārtas	Atbalstīti vismaz 11 kultūras mantojuma projekti.

3.3. Cita ārējā finansējuma novērtējums.

Biedrības „Talsu rajona partnerība” plašākas darbības nodrošināšanai plānots piesaistīt citu fondu finansējumu, piemēram ESF, veidot sadarbības projektus. Citu fondu piesaiste iespējama gadījumos, ja ir atbilstība prasībām, nepieciešamie resursi, piemēram, datbinieki.

4. SVVA STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANA UN NOVĒRTĒŠANA

4.1. Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts un sadarbības nodrošināšana ar dažādām tās darbības teritorijā esošām organizācijām.

Biedrība „Talsu rajona partnerība” savai informācijas izplatīšanai izmanto sekojošus informācijas veidus:

- Biedrības mājas lapu www.talsupartneriba.lv, kurā tiek ievietota informācija par aktualitātēm, kas saistītas ar biedrības darbu, administrētajām ELFLA un EZF (turpmāk EJZF) programmām, stratēģiju, izsludinātajām projektu pieņemšanas kārtām, informāciju par īstenotajiem projektiem.
- Svarīgākā informācija, par stratēģijas ieviešanas gaitu, izsludinātajām projektu pieņemšanas kārtām, semināriem, tiek publicēta Talsu novada mājas lapā www.talsi.lv, Rojas novada mājas lapā www.roja.lv un Mērsraga mājas lapā www.mersrags.lv.
- Pēc iespējas informācija tiek publicēta arī VRG teritorijā esošo pašvaldību informatīvajos izdevumos „Talsu novada ziņas”, Rojas novada laikraksts „Banga”, „Mērsraga novada ziņas”.
- Aktuālā informācija par izsludinātajām projektu kārtām un semināriem tiek publicēta laikrakstā „Talsu vēstis”.
- Iedzīvotāju uzrunāšanai tiek rīkoti semināri Talsu novada pārvaldēs un Rojas un Mērsraga novados.
- Finansējuma iespēju robežās administratīvā vadītāja brauc un sniedz konsultācijas uz vietas, lai iespējami vairāk iedzīvotāju būtu informēti par iespējām piesaistīt finansējumu, iesaistīties biedrības darbībā.
- Par tradīciju ir kļuvis brauciens pa VRG teritorijā īstenoto projektu „pēdām”. Šajā braucienā ir iespēja piedalīties gan biedriem, gan citiem interesentiem, lai apskatītu un iepazītos ar projektiem un to ieviešējiem.
- Par īstenotajiem projektiem ELFLA programmā ir izveidoti bukleti.
Jaunajā plānošanas periodā lielāks uzsvars tiks likts uz:
- Informācijas atspoguļošanu TV sižetos.
- Finansējuma iespēju robežās tiks organizēti pieredzes braucieni VRG teritorijā īstenoto projektu, kā arī citu Latvijā un ārvalstīs VRG teritorijās īstenoto projektu apskatei.
- Piedalīšanās pašvaldību rīkotajos publiskajos pasākumos ar informāciju (bukleti, stendi).
- Turpināt iepriekšējā plānošanas perioda aprakstīto praksi.

4.2. Papildinātības nodrošināšana ar Eiropas Savienības struktūrfondu darbības programmas specifiskajiem atbalsta mērķiem.

Atbilstoši darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" noteiktajam specifiskā atbalsta mērķa (SAM) prioritārajam virzienam "Mazo un vidējo komersantu konkurētspēja", stratēģijas ietvaros projekta iesniedzēji tiks motivēti meklēt līdzīgus (mijiedarbīgus) risinājumus ar sekojošiem Eiropas struktūrfondu atbalsta mērķiem.

1) **SAM 3.3.1.:** "Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām".

Rīcība Nr. ELFLA 1 „Sīko (mikro), mazo un vidējo uzņēmumu izveidošana un attīstība un produkcijas tirdzniecības vides radīšana vai labiekārtošana”

un **Rīcība Nr. EJZF 1** „Ekonomiskās izaugsmes veicināšana, darbību dažādošana un sezonālītātes ietekmes mazināšana piekrastes teritorijā” ir iespējama papildinoša projektu īstenošana.

2) **SAM 5.5.1.** „...saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus”.

Rīcība Nr. EJZF 3 „Piekrastes teritoriju publiskas infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība” ir iespējama papildinoša projektu īstenošana.

4.3. Projektu vērtēšanas kritēriji un kārtība, t.sk. interešu konflikta novēršana.

Projektu vērtēšanu biedrībā „Talsu rajona partnerība” veic Vērtēšanas komisija kuru vido SVVA Padome (turpmāk Padome) un pieaicināti eksperti nodrošinot ne mazāk kā trīs vērtētāju viedokli katram projektam. Lēmumu par projektu atbilstību pieņem Padome. Pēc projektu iesniegšanas biedrībā, tiek uzsākta to vērtēšana saskaņā ar SVVA Stratēģijā un Vērtēšanas kritēriju Metodikā noteiktajiem rīcību kritērijiem. Vērtēšanas komisija darbojas uz Nolikuma pamata.

Vērtēšana notiek individuāli, piešķirot katram projektam vērtējumu, kuru vērtētājs apstiprina ar savu parakstu. Pēc vērtējumu izdarīšanas Padomes sēdē izskata vērtējumu objektivitāti un atbilstību noteiktajiem kritērijiem. Iegūtais rezultāts tiek sasummēts un dalīts ar vērtētāju skaitu (piemēram $1+1+2/3= 1,34$). Piešķirtie punkti tiek sarindoti atbilstoši no augoša uz dilstošo punktu skaitu. Ja vairāki projekti saņem vienādu punktu skaitu, tiek piemēroti specifiskie kritēriji.

Projekts **tālāk netiek vērtēts, ja neatbilst kādam no „Atbilstības kritērijos” noteiktajam rādītājiem.**

Par **katru** kritēriju **ELFLA un EJZF** programmās projekts **saņem** punktu novērtējumu no **0 līdz 2** (0 – neatbilst, 1 – daļēji atbilst, 2 – labi), kuru kopsumma norāda projektu vietu sarakstā attiecībā pret citiem.

Izņēmums ir:

1. Administratīvie kritēriji, kur vērtējums tiek piemērots attiecīgajam kritērijam pēc atbalsta prioritātes no **0 līdz 0,5 punktiem** (0 – neatbilst, 0,5 – atbilst), **punkti summējas kopā, maksimālais iegūstamais punktu skaits ir 1** (sk. Vērtēšanas kritēriji).

2. ELFLA 1 un ELFLA 2 Kvalitātes kritērijs nr. 3.9. un EJZF 1 kritērijs nr. 3.11. *Pretendenta **projektā plānotais darbības virziens***, kur vērtējums tiek piemērots attiecīgajam kritērijam pēc **atbalsta virziena**. Papildus ELFLA tiek piešķirti **0,5 punkti**, EJZF tiek piešķirti 1,5 punkts, ja atbilst norādītajām prasībām (sk. Vērtēšanas kritēriji).

Vērtējuma skaidrojums:

Punkti	Definējums	Vērtējums
0	Neatbilst	Pilnībā neatbilst kritērijā noteiktajām prasībām.
1	Daļēji atbilst	Norādītā informācija daļēji aprakstīta, nav skaidri definēti paredzamie rādītāji, daļēji atbilst kritērijos noteiktajām prasībām.
2	Labi	Norādītā informācija un apraksts pilnībā atbilst kritērijos noteiktajām prasībām.

Pēc izvērtēšanas projekti tiek secīgi sarindoti un **11 punkti ir** minimālais pozitīvais iegūstamais punktu skaits rīcībās ELFLA 1, ELFLA 2 .

Rīcībā ELFLA 3 minimālais iegūstamo punktu skaits ir **9 punkti**.

Rīcībā ELFLA 4 minimālais pozitīvais iegūstamo punktu skaits ir **8 punkti**.

Rīcībā EJZF 1, minimālais iegūstamais punktu skaits ir **10 punkti**

EJZF 2, EJZF 3 minimālais iegūstamais punktu skaits ir **9 punkti**.

Padome, kuras pārstāvji ir **valsts amatpersonas un ir tiesīgi** piedalīties projektu vērtēšanā un lēmumu pieņemšanā, izvērtē projekta iesnieguma atbilstību noteiktajiem rīcības kritērijiem un **pieņem lēmumu:**

1. Par projekta atbilstību SVVA Stratēģijai.
2. Par projekta noraidīšanu, jo tas nesasniedz minimālo punktu skaitu atbilstoši vērtēšanas kritērijiem, piešķirto punktu skaits nav pietiekams publiskā finansējuma saņemšanai vai projekts neatbilst SVVA Stratēģijai.

Padome pieņem lēmumus un ir atbildīga par:

1. Projektu vērtēšanas rezultātu apstiprināšanu.
2. Pārsūdzību izskatīšanu.
3. Pārstāvniecību tiesvedībā.

Administratīvo aktu (turpmāk – lēmums) sagatavo un izdod biedrības izpildinstitūcija.

4. Padomes priekšsēdētājs izskata projektu iesniedzēju iesniegumus, kuros apstrīdēts sākotnējais lēmums par projekta atbilstību SVVA Stratēģijai.
5. Padomes priekšsēdētājs, pamatojoties uz Nolikumā atrunāto pārsūdzību izskatīšanas kārtību, izveido iesniegumu izskatīšanas komisiju.
6. Nepieciešamības gadījumā ir tiesīgs pieaicināt neatkarīgus ekspertus.

Visā projektu vērtēšanas procesā **obligāti** iesaistās **tie Padomes pārstāvji, kas pieņem gala lēmumu par projektu rezultātu apstiprināšanu.**

Eksperti un Padomes pārstāvji pie projektu vērtēšanas **ievēro** konfidencialitāti un objektivitāti pamatojoties uz Stratēģijā noteiktajiem vērtēšanas kritērijiem un Vērtēšanas kritēriju Metodikā sniegto skaidrojumu.

Katrs Vērtēšanas eksperts un Padomes pārstāvis pirms projektu vērtēšanas un lēmumu pieņemšanas aizpilda un iesniedz interešu deklarāciju.

Vērtēšanas komisijas eksperti un Padomes pārstāvji iesniedz aizpildītas, skaidri pamatotas un ar savu parakstu apliecinātas individuālās vērtēšanas lapas (Vērtēšanas komisijas nolikuma Pielikums nr.1).

Padomes pārstāvim **nav atļauts vērtēt un piedalīties lēmuma pieņemšanā tajā** sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas **rīcībā** un tajā projektu iesniegumu **kārtā**, kurā pats vai saistīta persona ir iesniedzis/usi projekta pieteikumu.

Vērtēšanas komisijas ekspertam **nav atļauts vērtēt projekta iesniegumus tajā** sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas **rīcībā** un **tajā** projektu iesniegumu **kārtā**, kurā pats vai saistīta persona ir iesniedzis/usi projekta pieteikumu.

ELFLA VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

10.tabula

I.	ELFLA 1 „Sīko (mikro), mazo un vidējo uzņēmumu izveidošana un attīstība un produkcijas tirdzniecības vides radīšana vai labiekārtošana” ”ELFLA 2 „Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai”		
I.	Atbilstības kritēriji		
	Izvērsti skaidrojums par katru kritēriju pieejams Vērtēšanas kritēriju Metodikā.		
1.1.	Projekts ir izstrādāts pamatojoties uz biedrības „Talsu rajona partnerība” sabiedrības virzītu attīstības stratēģiju, tas atbilst Rīcībai.	Ja iesniegtais projekta pieteikums nav atbilstošs Rīcībai, tas tālāk netiek vērtēts.	
1.2.	Projekta īstenošanas vieta ir biedrības „Talsu rajona partnerība” teritorija, izņemot 13.10.2015. MK noteikumu nr. 590 punktus 8.3, un 13.2. minētos gadījumus.	Ja iesniegtā projekta pieteikuma īstenošanas vieta nav biedrības „Talsu rajona partnerība”, projekta pieteikums tālāk netiek vērtēts.	
1.3.	Esošie uzņēmumi pievieno dokumentu, kas apliecina pirms projekta iesniegšanas noslēgtā gada apgrozījumu ne mazāku kā 3000,00 eiro.	Ja netiek pievienots dokuments, kas apliecina pirms projekta iesniegšanas noslēgtā gada apgrozījumu 3000,00 eiro apmērā, projekts tālāk netiek vērtēts	
II.	Administratīvie kritēriji	Max punktu skaits	Atsauce uz veidlapu^[3]
2.1.	Projekta iesnieguma iesniegšana. Projekta iesniegumam pievienoti visi pavaddokumenti saskaņā ar MK noteikumiem, 1.pielikums “Biznesa plāna kopsavilkums”, Tirgus izpētes dokumenti.	0,5	Projekta iesniegums kopumā, D.daļa
2.2.	Atbalsta pretendenta iesniegto projektu skaits 2014.-2020.gada periodā.	0,5	Projektu iesniegumu saraksts.
	Kopā	1	
III.	Kvalitatīvie kritēriji		
3.1.	Projekta iesniedzēja kapacitāte, nepieciešamie resursi.	2	A sadaļa kopumā, Informācija, kas norādāma visiem. ., B5, B6, B8, B15, C sadaļas, papildus informācija, ja tāda ir pievienota projekta pieteikumam
3.2.	Projekta idejas nepieciešamības pamatojums, plānotā rīcība, mērķis, aktivitātes, nepieciešamība veikt pārmaiņas ir skaidri definēti, saprotami un pamatoti, atspoguļota kvalitatīvu, taustāmu, lietderīgu, izmantojamu rezultātu sasniegšana. Skaidri norādīta	2	B1-informācija par projektu, B2-projektā plānots , B4,B5, Projekta iesniegums kopumā. Tirgus izpētes dokumenti, Biznesa plāna kopsavilkums.

	produkta/pakalpojuma specifika/specializācija.		
3.3.	Atbalsta pretendenta saimnieciskā darbība IR reģistrēta VRG darbības teritorijā. Pievienots apliecinājums par saimnieciskās darbības veicēja darbības vietu.	2	A1.; B1, B2 .
	Atbalsta pretendenta saimnieciskā darbība NAV reģistrēta VRG darbības teritorijā. Nav pievienots apliecinājums par saimnieciskās darbības veicēja darbības vietu	0	
3.4.	Plānotā produkta vai pakalpojuma rezultāts ir inovatīvs VRG teritorijā (sk.SVVA Stratēģija 28.lpp 7.tabula).	2	B5; B5.1.
	Plānotā produkta vai pakalpojuma rezultāts nav inovatīvs VRG teritorijā (sk. SVVA Stratēģija 28.lpp 7.tabula).	0	
3.5.	Aprakstīta tirgus situācija - projekts sekmēs produktu/pakalpojumu tirgus noieta palielināšanos. Norādīts potenciālo pircēju loks, norādīta produkta/pakalpojuma pieprasījums, konkurētspēja, kā tiks popularizēts produkts/pakalpojums. <u>Obligāta prasība - pievienota dokumentācija, kas apliecina:</u> 1. par tirgus izpēti veikšanu. 2. Pievienots "Biznesa plāna kopsavilkums, pielikums nr. 1	2	B1-informācija par projektu, B2 sadaļa kopumā, B 2.3.. Projekta iesniegums kopumā. Tirgus izpēti dokumenti, Biznesa plāna kopsavilkums.
3.6.	Projekta ieguldījums nodarbinātības veicināšanā, projekta rezultātā radītas jaunas darba vietas (par vienu jaunradītu darba vietu - 1, par divām un vairāk jaunradītām darba vietām – 2).	2	JU B, B1, C2, E U – informācija par nodarbinātību. B2.7., EU (esošie), JU (jaunie) K, B - ieņēmumu/izdevumu sadaļa
<u>Radīta darba vieta</u> ir noslēgts darba līgums ar darbinieku, nosakot normālu darba laiku, vai pašnodarbinātas personas saimnieciskās darbības uzsākšana, vai vairākas darbavietas sezonas rakstura darbu veikšanai, ja tajās kopā nostrādāto stundu skaits kalendārā gadā atbilst normālam darba laikam un ja par šādu darbinieku tiek samaksātas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Tas nozīmē, ka pilna laika darbiniekam ir jānodrošina vismaz minimālās algas likme, ko nosaka LR likumdošana. Projekta C.sadaļā ir jābūt informācijai par atalgojuma un VSAOI samaksu darbiniekiem.			
3.7.	Aprakstīta projekta rezultātu uzturēšana pēc projekta īstenošanas (dzīvotspēja).	2	B 1 sadaļa. ., B, C.1- ieņēmumu/izdevumu sadaļa Projekta pieteikums kopumā.
3.8.	Norādīta projekta izmaksu atbilstība projekta rezultātiem.	2	B1, B 8, B9; C.1 sadaļa - JU, EU sasniedzamo rādītāju

			sadaļas, projekta iesniegums kopumā.
3.9.	Pretendenta projektā plānotais darbības virziens <i>Vērtējums kritērijā nesummējas – tiek ņemts vērā prioritārais projekta darbības virziens.</i>		B2.7. , B 4., C.1 sadaļa, projekta iesniegums kopumā.
	Ražošana.	2	
	Papildus tiek piešķirts vērtējums, ja plānota mājrāžošana	0,5	
	Pakalpojums, t.sk. tūrisms.	1	
	Papildus tiek piešķirts vērtējums, ja paredzēts tūrisma pakalpojums ar pievienoto vērtību - Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības (saskaņā ar NACE 2.redakciju NACE 90) un aktīvās atpūtas, sporta, izklaides darbības (saskaņā ar NACE 2.redakciju NACE 93)	1,5	
	Ražošana un pakalpojums	0	
3.10.	Atbalsta pretendenta pieprasītā publiskā finansējuma apmērs.		B8, B9.1., B10., C1 sadaļa
	0 – 14 999,99 eiro	2	
	15 000,00 – 24 999,99 eiro	1	
	25 000,00 un vairāk	0	
IV.	Specifiskie kritēriji		
4.1.	Tiek īstenots kā kopprojekts	1	A2; B4.1
4.2.	Uzņēmuma darbības ilgums. Atbalsts jauniem uzņēmumiem, jaunas uzņēmējdarbības nozares uzsākšanai, jauniešiem līdz 29 gadu vecumam.Uzņēmums dibināts vai saimnieciskā darbība reģistrēta pēdējo 2 gadu laikā pirms projekta iesniegšanas.	1	A1
4.3.	Atbalsts jaunu ģimenes uzņēmumu veidošanai un esošo attīstībai.	1	A1
	Maksimālais iegūstamais punktu skaits	24	
	Minimālais iegūstamais punktu skaits	11	
V.	Kritēriji vienādu punktu gadījumā		
5.1.	Ja vairākiem projektiem vienāds vērtējums, lielāko punktu skaitu saņem projekts ar mazāko pieprasīto publisko finansējumu, pārējie projekti saņem punktus atbilstoši samazinošā secībā. Ja kritērijs 5.1. nenosaka vērtējumu, tiek piemērots kritērijs 5.2.	Papildus tiek piešķirti 0,01 punkti	Vērtēšanas kopsavilkums

5.2.	Projektu īstenošanas vietā vismazāk piesaistītais LEADER ELFLA finansējums uz vienu iedzīvotāju (realizēto projektu finansējums/iedzīvotāju skaitu pagastu teritoriju ietvaros).	Papildus tiek piešķirti 0,01 punkti	Biedrības Datu bāze par 2015.-2020.gada plānošanas periodu vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai.
II	ELFLA 3 „Publiskās infrastruktūras pieejamības uzlabošana un attīstība, sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, sabiedrības ierosināto aktivitāšu atbalsts vietējo kopienu attīstībai”		
	Izvērsti skaidrojums par katru kritēriju pieejams Vērtēšanas kritēriju Metodikā.		
I.	Atbilstības kritēriji		
1.1.	Projekts ir izstrādāts pamatojoties uz biedrības „Talsu rajona partnerība” sabiedrības virzītu attīstības stratēģiju, tas atbilst Rīcībai.	Ja iesniegtais projekta pieteikums nav atbilstošs Rīcībai, tas tālāk netiek vērtēts.	
1.2.	Projekta īstenošanas vieta ir biedrības „Talsu rajona partnerība” teritorija.	Ja iesniegtā projekta pieteikuma īstenošanas vieta nav biedrības „Talsu rajona partnerība”, projekta pieteikums tālāk netiek vērtēts.	
II.	Administratīvie kritēriji	Max punktu skaits	Atsauce uz veidlapu^[3]
2.1.	Projekta iesnieguma iesniegšana. Projekta iesniegumam pievienoti visi pavaddokumenti.	0,5	Projekta iesniegums kopumā. D.daļa
2.2.	Atbalsta pretendenta iesniegto projektu skaits 2014.-2020.gada periodā.	0,5	Projektu iesniegumu saraksts
	Kopā	1	
	Kvalitatīvie kritēriji		
3.1.	Projektā plānotais mērķis, īstenošanas vieta, gaita (rīcība) un laika grafiks ir skaidri saprotams un pamatots.	2	B1, B 2.2., , B7
3.2.	Projektā plānoto darbību rezultāts līdz šim nav bijis pieejams VRG darbības teritorijā	2	B 5, B 5.1.
	Projektā plānoto darbību rezultāts līdz šim nav bijis pieejams Talsu, Rojas, Mērsraga novadu teritorijās (atsevišķi katrā no novadiem)	1	
	Projektā plānoto darbību rezultāts jau ir pieejams.	0	
3.3.	Projekta nozīmīgums – sniegts pamatojums projekta nepieciešamībai, aktivitātes ir virzītas uz VRG teritorijas iedzīvotāju vajadzībām. skaidri norādīta potenciālā mērķa grupa, kādi būs tās ieguvumi pēc projekta īstenošanas.	2	B2, B 2.4., B 2.5. Projekts kopumā.
3.4.	Projekta rezultāti ir skaidri aprakstīti un pārbaudāmi.	2	B 1, B 6.

3.5.	Norādīta projekta izmaksu atbilstība projekta rezultātiem. Projektā plānotās iegādes ir atbilstošas projekta mērķim.	2	B 2.3., B 8, B 8.1., B 9., B 10
3.6.	Aprakstīti un analizēti iespējamie riski, to novēršanas iespējas.	2	B 2.6.
3.7.	Norādīta atbalsta pretendenta kapacitāte (pieredze, cilvēkresursi, finanšu kapacitāte) īstenot projekta iesniegumā paredzēto.	2	A1; A3; A5, ; B.2.; B.2.6.
3.8.	Projekts tiek īstenots ārpus attīstības, novadu un pagastu centriem, izņemot Talsu novada pagastu centrus, kuros iedzīvotāju skaits ir līdz 400. ^[6] .	Atbilst - 2	B 2.6. , B 7.
		Neatbilst - 0	
3.9.	Projekta rezultāts vērsts uz bērnu un jauniešu veselīga dzīvesveida veicināšanu. Sniegts detalizēts apraksts par plānotajām darbībām un mērķa grupas iesaisti.	2	B.2, B 2.6.
	Maksimālais iegūstamais punktu skaits	19	
	Minimālais iegūstamais punktu skaits	9	
IV.	Specifiskie kritēriji		
4.1.	Priekšroka tiek dota projektiem, kuri tiks īstenoti iepriekšējā plānošanas periodā izveidotajās telpās vai objektos. Ja kritērijs 4.1. nenosaka vērtējumu, tiek piemērots kritērijs 4.2.	Papildus tiek piešķirti 0,01 punkti	Biedrības Datu bāze par 2007.-2013.gada plānošanas periodu
4.2.	Projektu īstenošanas vietā vismazāk piesaistītais LEADER ELFLA finansējums uz vienu iedzīvotāju (realizēto projektu finansējums/ iedzīvotāju skaitu pagastu teritoriju ietvaros).	Papildus tiek piešķirti 0,01 punkti	Biedrības Datu bāze par 2015.-2020.gada plānošanas periodu vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai

II	ELFLA 4 „Ieguldījums mūžizglītības un interešu izglītības attīstībā”		
	Izvērsti skaidrojums par katru kritēriju pieejams Vērtēšanas kritēriju Metodikā.		
I.	Atbilstības kritēriji		
1.1.	Projekts ir izstrādāts pamatojoties uz biedrības „Talsu rajona partnerība” sabiedrības virzītu attīstības stratēģiju, tas atbilst Rīcībai.	Ja iesniegtais projekta pieteikums nav atbilstošs Rīcībai, tas tālāk netiek vērtēts.	
1.2.	Projekta īstenošanas vieta ir biedrības „Talsu rajona partnerība” teritorija.	Ja iesniegtā projekta pieteikuma īstenošanas vieta nav biedrības „Talsu rajona partnerība”, projekta pieteikums tālāk netiek vērtēts.	
II.	Administratīvie kritēriji	Max punktu skaits	Atsauce uz veidlapu^[3]

2.1.	Projekta iesnieguma iesniegšana. Projekta iesniegumam pievienoti visi pavaddokumenti.	0,5	Projekta iesniegums kopumā D.daļa
2.2.	Atbalsta pretendenta iesniegto projektu skaits izsludinātajā projektu konkursa kārtā, konkrētajā rīcībā.	0,5	Projektu iesniegumu saraksts.
	Kopā	1	
Kvalitatīvie kritēriji			
3.1.	Projektā plānotā rīcība, nepieciešamība, mērķis, īstenošanas vieta, gaita un laika grafiks ir skaidri saprotams un pamatots.	2	B1, B5, B6, B7
3.2.	Projektā plānotās aktivitātes pamatotas saprotami, konkrēti norādīts pasākumu plāns, programma utml.	2	B6; B6.1, D daļa
3.3.	Projekta nozīmīgums - mērķis un aktivitātes ir virzītas uz VRG teritorijas iedzīvotāju vajadzībām, skaidri norādīta potenciālā mērķa grupa, kādi būs tās ieguvumi pēc apmācību projekta īstenošanas.	2	B4; B5; B6.1.
3.4.	Projekta rezultāti ir skaidri aprakstīti un pārbaudāmi.	2	B4; B6.1.
3.5.	Skaidri norādītas plānotas izmaksas, to atbilstība projekta rezultātiem. Plānotās izmaksas vērstas uz projekta mērķa sasniegšanu.	2	B6.3; B8; B9
3.6.	Norādīta atbalsta pretendenta kapacitāte (pieredze, cilvēkresursi, finanšu kapacitāte) īstenot projekta iesniegumā paredzēto. Projektā tiek vērtēts vai: 1) apmācības atbilst /biedrības/nodibinājuma darbības mērķim 2) notiek aktīva darbība (tiek īstenoti projekti, rīkotas diskusijas, pasākumi, dažādas aktivitātes, informēta sabiedrība) vismaz 1 gadu no projekta iesniegšanas brīža.	2	A1; A3; B4; B6; B14 papildus informācija, ja tāda ir pievienota projekta pieteikumam
3.7.	Projekts tiek īstenots ārpus attīstības, novadu un pagastu centriem ^[6] , izņemot Talsu novada pagastu centrus, kuros iedzīvotāju skaits ir līdz 400 (Strazde, Strazdes pagasts, Valgale, Abavas pagasts, Dursupe, Balgales pagasts, Kūļciems, Kūļu pagasts) ^[6]	Atbilst - 2	B7
		Neatbilst - 0	
	Kopā maksimālais punktu skaits	15	
	Minimālais pozitīvais	8	
IV.	Specifiskie kritēriji		
4.1.	Priekšroka tiek dota projektiem, kuriem saņemts maksimālais vērtējums 3.2. kritērijā. Ja kritērijs 4.1. nenosaka vērtējumu, tiek piemērots kritērijs 4.2.	Papildus tiek piešķirti 0,01 punkti	Biedrības Datu bāze par 2007.-2013.gada plānošanas periodu

<p>4.2.</p>	<p>Projektu īstenošanas vietā vismazāk piesaistītais LEADER ELFLA finansējums uz vienu iedzīvotāju (realizēto projektu finansējums/ iedzīvotāju skaitu pagastu teritoriju ietvaros).</p>	<p>Papildus tiek piešķirti 0,01 punkti</p>	<p>Biedrības Datu bāze par 2015.-2020.gada plānošanas periodu vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai</p>
--------------------	--	---	---

EJZF VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

11.tabula

I			
EJZF 1 „ Ekonomiskās izaugsmes veicināšana, darbību dažādošana un sezonālītātes ietekmes mazināšana piekrastes teritorijā ”			
1. Atbilstības kritēriji			
1.1.	Projekts ir izstrādāts pamatojoties uz biedrības „Talsu rajona partnerība” sabiedrības virzītu attīstības stratēģiju, tas atbilst Rīcībai.	Ja iesniegtais projekta pieteikums nav atbilstošs Rīcībai, tas tālāk netiek vērtēts.	
1.2.	Projekta īstenošanas vieta ir biedrības „Talsu rajona partnerība” teritorija (Rojas un Mērsraga novadi).	Ja iesniegtā projekta pieteikuma īstenošanas vieta nav biedrības „Talsu rajona partnerība” teritorija, projekta pieteikums tālāk netiek vērtēts.	
1.3.	Esošie uzņēmumi pievieno dokumentu, kas apliecina pirms projekta iesniegšanas noslēgtā gada apgrozījumu ne mazāku kā 3000,00 eiro.	Ja netiek pievienots dokuments, kas apliecina pirms projekta iesniegšanas noslēgtā gada apgrozījumu 3000,00 eiro apmērā, projekts tālāk netiek vērtēts	
II.	Administratīvie kritēriji	Max punktu skaits	Atsauce uz veidlapu^[4]
Izvērts skaidrojums par katru kritēriju pieejams Vērtēšanas kritēriju Metodikā.			
2.1.	Projekta iesnieguma iesniegšana. Projekta iesniegumam pievienoti visi pavaddokumenti, 1.pielikums “Biznesa plāna kopsavilkums”, Tirgus izpētes dokumenti.	0,5	Projekta iesniegums kopumā. D.daļa
2.2.	Atbalsta pretendenta iesniegto projektu skaits 2014.-2020.gada periodā.	0,5	Projekta iesniegumu saraksts
	Kopā	1	
III.	Kvalitatīvie kritēriji		
3.1.	Projektā plānotā rīcība, mērķis, darbības, īstenošanas vieta un nepieciešamība ir skaidri saprotama un pamatota.	2	B1; B2; B4.1.; B5
3.2.	Projekta iesniedzēja pamatdarbība ir zivsaimniecība	Atbilst - 2 Neatbilst - 0	A1;A2; C1
3.3.	Plānotais projekts ir inovatīvs Rojas un Mērsraga novados. (sk.28.lpp 7.tabula).	Atbilst - 2 Neatbilst - 0	B3
3.4.	Veikta tirgus izpēte, aprakstīta produkta/pakalpojuma pārdošanas stratēģija, skaidri pamatota mērķauditorija. <u>Obligāta prasība - pievienota dokumentācija, kas apliecina:</u>	2	B4; B4.1.

	1. par tirgus izpēti veikšanu. 2. Pievienots "Biznesa plāna kopsavilkums, pielikums nr. 1		
3.5.	Aprakstīta projekta rezultāta uzturēšana pēc projekta ieviešanas (projekta dzīvotspēja).	2	B14, C.sadaļa
3.6.	Aprakstīti riski, to novēršanas iespējas.	2	B4.1; B14
3.7.	Projekts ir vērst uz sezonālā mazināšanu	1	B4.1.
	Projekts nav vērst uz sezonālā mazināšanu	0	
3.8.	Projekts ir vērst uz darbību dažādošanu	1	B4.1.
	Projekts nav vērst uz darbību dažādošanu	0	
3.9.	Projekta rezultāts nodarbinātības veicināšanā – radītas jaunas darba vietas (par vienu jaunradītu darba vietu – 1, par divām un vairāk jaunradītām darba vietām - 2).	2	B6
<p>Radīta darba vieta ir noslēgts darba līgums ar darbinieku, nosakot normālu darba laiku, vai pašnodarbinātas personas saimnieciskās darbības uzsākšana, vai vairākas darbavietas sezonas rakstura darbu veikšanai, ja tajās kopā nostrādāto stundu skaits kalendārā gadā atbilst normālam darba laikam un ja par šādu darbinieku tiek samaksātas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Tas nozīmē, ka pilna laika darbiniekam ir jānodrošina vismaz minimālās algas likme, ko nosaka LR likumdošana. Projekta C.sadaļā ir jābūt informācijai par atalgojuma un VSAOI samaksu darbiniekiem.</p>			
3.10.	Norādīta projekta izmaksu atbilstība projekta rezultātiem.	2	B4.3.; B7; B8; B9
3.11.	Pretendenta projektā plānotais darbības virziens <i>Vērtējums kritērijā nesummējas – tiek ņemts vērā prioritārais darbības virziens.</i>		B4.1.
	Ražošana	2	
	Papildus tiek piešķirts vērtējums, ja plānota zivju produkcijas pārstrāde, mājražošana	0,5	
	Pakalpojums, t.sk. piekrastes tūrisms	1	
	Papildus tiek piešķirts vērtējums, ja paredzēts tūrisma pakalpojums ar pievienoto vērtību - Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības (saskaņā ar NACE 2.redakciju NACE 90) un aktīvās atpūtas, sporta, izklaides darbības (saskaņā ar NACE 2.redakciju NACE 93)	1,5	
	Ražošana un pakalpojums	0	
3.12.	Atbalsta pretendenta pieprasītā publiskā finansējuma apmērs.		Projekta iesniegums
	0,00 – 19 999,99 eiro	2	
	20 000,00 – 39 999,99 eiro	1	
	40 000,00 un vairāk	0	
3.13.	Tiek īstenots kā kopprojekts.	Atbilst - 2	B3
		Neatbilst - 0	
	Maksimālais iegūstamais punktu skaits	25	
	Minimālais iegūstamais punktu skaits	10	
IV.	Specifiskie kritēriji		

4.1.	Pie vienāda punktu skaita, priekšroka projektam, kas ieguvis augstāku punktu skaitu 3.9. kritērijā. Ja kritērijs 4.1. nenosaka vērtējumu, tiek piemērots kritērijs 4.2.	Papildus tiek piešķirti 0,01 punkti	Vērtēšanas kopsavilkums
4.2.	Ja vairākiem projektiem vienāds vērtējums, lielāko punktu skaitu saņem projekts ar mazāko pieprasīto publisko finansējumu, pārējie projekti saņem punktus atbilstoši samazinošā secībā.	Papildus tiek piešķirti 0,01 punkti	Vērtēšanas kopsavilkums

II	EJZF 2 „Zivsaimniecību teritoriju dabas un vides resursu saglabāšana un atjaunošana, klimata pārmaiņu mazināšana” EJZF 3 „Piekrastes teritoriju publiskās infrastruktūras pilnveidošana un kultūras mantojuma pieejamība un izmantošana”		
I.	Atbilstības kritēriji	Max punktu skaits	Atsauce uz veidlapu^[4]
1.1.	Projekts ir izstrādāts pamatojoties uz biedrības „Talsu rajona partnerība” sabiedrības virzītu attīstības stratēģiju, tas atbilst Rīcībai.		Ja iesniegtais projekta pieteikums nav atbilstošs Rīcībai, tas tālāk netiek vērtēts.
1.2.	Projekta īstenošanas vieta ir biedrības „Talsu rajona partnerība” teritorija, Rojas un Mērsraga novadi		Ja iesniegtā projekta pieteikuma īstenošanas vieta nav biedrības „Talsu rajona partnerība”, projekta pieteikums tālāk netiek vērtēts.
1.3.	Esošie uzņēmumi pievieno dokumentu, kas apliecina pirms projekta iesniegšanas noslēgtā gada apgrozījumu ne mazāku kā 3000,00 eiro.		Ja netiek pievienots dokuments, kas apliecina pirms projekta iesniegšanas noslēgtā gada apgrozījumu 3000,00 eiro apmērā, projekts tālāk netiek vērtēts
II.	Administratīvie kritēriji	Max punktu skaits	Atsauce uz veidlapu^[4]
2.1.	Projekta iesnieguma iesniegšana. Projekta iesniegumam pievienoti visi pavl.pielikums “Biznesa plāna kopsavilkums”, Tirgus izpētes dokumenti.	0,5	Projekta iesniegums kopumā D.daļa
2.2.	Atbalsta pretendenta iesniegto projektu skaits 2014.-2020.gada periodā.	0,5	Projekta iesnieguma saraksts
	Kopā	1	
III.	Kvalitatīvie kritēriji		
3.1.	Projektā plānotā rīcība, mērķis, darbības un nepieciešamība ir skaidri saprotama un pamatota.	2	B1; B2; B4.1.B5
3.2.	Pamatota un skaidri saprotama projekta ieviešanas gaita, būtība un specifika/specializācija.	2	B3; B4.1.
3.3.	Projekts paredz vides stāvokļa uzlabošanu.	2	B2; B4.1.; B12; B15

3.4.	Projekts virzīts uz videi nekaitīgu tehnoloģiju ieviešanu klimatisko pārmaiņu mazināšanai.	2	B4.1,
3.5.	Projekta rezultātā tiek popularizēts un saglabāts kultūrvēsturiskais mantojums.	2	B2; B4.1
3.6.	Projekta rezultāts veicina iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu t.i. projekta rezultātā ir nodrošināta pieejama publiskā infrastruktūra, saglabāts/izmantots kultūrvēsturiskais mantojums, īstenoti pasākumi vides saglabāšanai un racionālai (draudzīgai) izmantošanai.	2	B4; B4.1.
3.7.	Norādīta rezultātu uzturēšana pēc projekta ieviešanas.	2	B14
3.8.	Norādīta projekta izmaksu atbilstība projekta rezultātiem.	2	B4.3.; B7; B8; B9
Maksimālais iegūstamais punktu skaits		17	
Minimālais iegūstamais punktu skaits		9	
IV.	Specifiskie kritēriji		
4.1.	Ja <u>vairākiem projektiem vienāds vērtējums</u> , lielāko punktu skaitu saņem projekts ar mazāko pieprasīto publisko finansējumu, pārējie projekti saņem punktus atbilstoši samazinošā secībā. Ja kritērijs 4.1. nenosaka vērtējumu, tiek piemērots kritērijs 4.2.	Papildus tiek piešķirti 0,01 punkti	Vērtēšanas kopsavilkums
4.2.	Projektu īstenošanas vietā vismazāk piesaistītais stratēģijas ietvaros apgūtais EZF/EJZF finansējums uz vienu iedzīvotāju (realizēto projektu finansējums/iedzīvotāju skaitu pagastu teritoriju ietvaros). Piešķir 0,01 papildus punktus.	Papildus tiek piešķirti 0,01 punkti	Biedrības Datu bāze par 2015.-2020.gada plānošanas perioda pasākumiem zivsaimniecībai nozīmīgo teritoriju attīstības stratēģiju īstenošanai

^[3] 13.10.2015. MK noteikumi nr. 590 1.pielikums (ELFLA 1, ELFLA 2); 2.pielikums (ELFLA 3, ELFLA 4).

^[4] 20.10.2015. MK noteikumi nr.605 1.pielikums

^[5] Atbilstību inovācijai nosaka pēc SVVA stratēģijas 2.3.punktu par *Inovatīvu risinājumu identificēšanu un attīstības kritēriji to noteikšanai*.

^[6] Projekts tiek realizēts ārpus Talsu pilsētas, Rojas novada centra Rojas ciema, Mērsraga novada centra Mērsraga ciema, Talsu novada pagastu centriem, izņemot Strazde, Dursupe, Ķūļciems, Valgale (Abavas pagasts),

4.4. Stratēģijas īstenošanas uzraudzība un novērtēšana

Stratēģijas ieviešanas gaitas uzraudzību nodrošina biedrības „Talsu rajona partnerība” padome, kas ir biedrības lēmēj institūcija. Informāciju kas nepieciešama stratēģijas izvērtēšanai sagatavo un iesniedz Padomei izskatīšanai projektu administratīvais vadītājs.

Padome izskata un analizē iesniegto informāciju, pārskata sasniegtos rezultātus, precizē nepieciešamos mērķus un uzdevumus stratēģijas mērķu sasniegšanai. Nepieciešamības gadījumā tiek veikti Stratēģijas grozījumi.

Par stratēģijas patstāvīgo ieviešanas gaitu atbild projektu administratīvais vadītājs, kas izsludina projektu pieņemšanas kārtas, konsultē, vada projektu iesniegšanas un vērtēšanas procesu. Administratīvais vadītājs ir atbildīgs par projektu uzraudzības pasākumiem, iepazīstoties ar projektiem to realizācijas vietās.

Informāciju par stratēģijas rādītājiem, ko iegūst no projektu pārskatiem, iesniegumiem, Centrālās statistikas pārvaldes un Pilsonības un migrācijas pārvaldes un pašvaldību datiem, apkopo administratīvais vadītājs un iesniedz izskatīšanai biedrības Padomei.

Par stratēģijas ieviešanas gaitu un iegūtajiem rezultātiem, kas veidots kā Novērtēšanas ziņojums, administratīvais vadītājs katru gadu atskaitās biedru kopsapulcei.

Plānots vismaz divas reizes plānošanas perioda laikā (pirmā izvērtēšana 2018.gadā, otrā pēc plānošanas perioda beigām) izvērtēt stratēģijas ietekmi uz teritorijas attīstību.

4.5. Stratēģijas īstenošanas organizācija.

Stratēģijas ieviešanas procesā biedrībā „Talsu rajona partnerība” ir sekojošas iesaistītās personas:

- 1) biedru Kopsapulce;
- 2) biedrības Valde;
- 3) biedrības Padome;
- 4) administratīvais vadītājs;
- 5) projektu Vērtēšanas komisija (Padome+eksperti).

Biedrībā augstākais lēmējorgāns ir biedru Kopsapulce, kas apstiprina biedrības Padomi, biedrības Valdi, projektu Vērtēšanas komisiju un administratīvo vadītāju.

Detalizētāka informācija par biedrības Padomi sniegta 12. Apakšnodaļā. Padome ir atbildīga par stratēģijas ieviešanu, tā pieņem galīgos lēmumus attiecībā par projektu konkursa kārtu izsludināšanu, projektu iesniegumu atbilstību stratēģijai.

Biedrības Valde ir izpildinstitūcija, kas atbild par biedrības ikdienas jautājumu risināšanu.

Projektu administratīvais vadītājs ir pilnībā atbildīgs par stratēģijas ieviešanas gaitas nodrošināšanu atbilstoši normatīvajiem aktiem, informē un sniedz konsultācijas potenciālajiem projektu iesniedzējiem, organizē seminārus par projektu iesniegumu kārtām, izsludinātajām rīcībām, projektu iesniegumu sagatavošanas jautājumiem. Administratīvais vadītājs ir atbildīgs un organizē projektu iesniegumu konkursa kārtu izsludināšanu, projektu iesniegumu pieņemšanu.

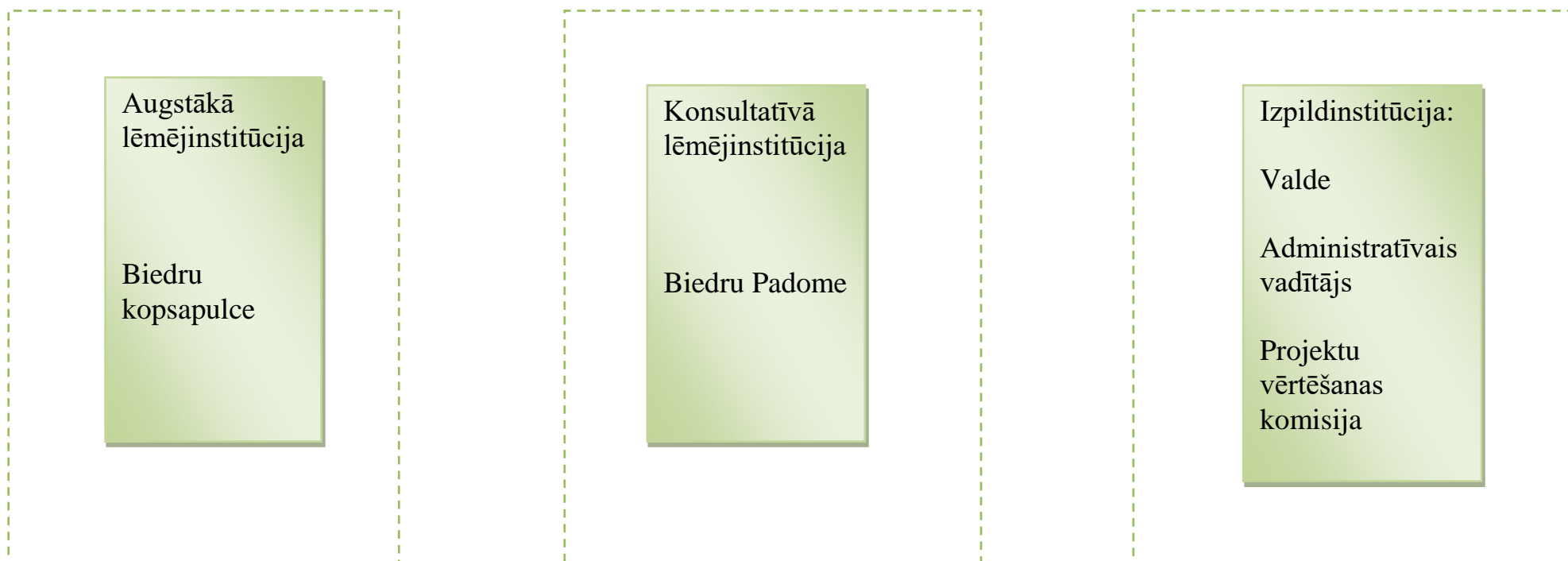
Administratīvais vadītājs atskaitās padomei par stratēģijas ieviešanas gaitu. Administratīvā vadītāja kompetencē ir sagatavot iesniegto projektu iesniegumu kopsavilkumus, sadarbībā ar projektu Vērtēšanas komisiju un biedrības Padomi, apkopot informāciju par katras projektu iesnieguma kārtas rezultātiem u.c. darbības kas nepieciešamas sekmīgai stratēģijas ieviešanai.

Projektu Vērtēšanas komisija nodrošina projektu iesniegumu izvērtēšanu saskaņā ar Vērtēšanas komisijas nolikumu, ko apstiprina biedrības Kopsapulcē. Savu vērtējumu Vērtēšanas

komisija iesniedz biedrības Padomei lēmumu par katra projekta atbilstību stratēģijai kas novērtēts pēc stratēģijā apstiprinātajiem kritērijiem.

Par projektu konkursu izsludināšanu lemj biedrības Padome, lēmumu izpilda administratīvais vadītājs.

5. Finansējuma sadales plāns

13.tabula

N.p.k	Mērķis	Lauku attīstības programmas apakšpasākumā (ELFLA)						Rīcības programmas pasākumā (EJZF)			
		Atbalsta apmērs (% pret kopējo atbalstu LAP apakšpasākumā)	Atbalsta apmērs (eiro)	Papildusfinansējums (eiro)	Pārejas finansējums (eiro)	Virssaistības (eiro)	Kopējais finansējums (eiro)	Atbalsta apmērs (% pret kopējo atbalstu Rīcības programmas pasākumā)	Atbalsta apmērs (eiro)	Papildus finansējums (eiro)	Kopējais finansējums (eiro)
Indikatīvais finansējums		100 %	1 256 394,70	657 803,22	488 172,62	100 679,10	2 503 049,64	100 %	1 404 401,41	2 116 809,43	3 521 210,84
M1	Veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības vides attīstīšanu un inovāciju ieviešanu partnerības teritorijā.	50%	628 197,35	328 901,61	244 086,31	100 679,10	0	0	0	0	0
M2	Veicināt kvalitatīvas dzīves vides, publiskās infrastruktūras attīstību, sabiedrībai pieejamu objektu, infrastruktūras atjaunošanu un labiekārtošanu, jaunas infrastruktūras	50%	628 197,35	328 901,61	244 086,31	0	0	0	0	0	0

	izveidošanu partnerības teritorijā un attīstīt pilsoniskās sabiedrības veidošanos un iedzīvotāju apvienību darbību.									
M3	Nodrošināt piekrastes dzīves kvalitātes uzlabošanos, veicinot ekonomisko izaugsmi, sniedzot atbalstu piekrastes uzņēmumu attīstībai un inovāciju ieviešanai. Atbalstīt pasākumus dabas un vides resursu saglabāšanai un izmantošanai, klimata pārmaiņu mazināšanai. Izveidot un attīstīt piekrastes teritoriju publisko infrastruktūru un nodrošināt zvejas un jūras kultūras	0	0		0				100%	

	mantojuma pieejamību.									
--	--------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PIELIKUMI

Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas izstrādes procesa apraksts

Darbs pie sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas tika aizsākts jau 2014.gadā, kad biedrība „Talsu rajona partnerība” informēja sabiedrību par jauno plānošanas periodu un stratēģijas izstrādi, rīkojot informatīvus seminārus, uzrunājot iedzīvotājus individuāli un piedaloties citu organizāciju rīkotajos pasākumos.

Intensīvāks darbs pie stratēģijas izstrādes turpinājās 2015.gada otrajā pusē un 2016.gada sākumā kad tika rīkotas informatīvas tikšanās ar iedzīvotājiem, organizētas darba grupas sanāksmes un sabiedriskā apspriešana, kas ilga no 25.01.2016. līdz 04.02.2016. Sabiedriskās apspriešanas posmā tika saņemti 2 priekšlikumi.

Stratēģija tika apstiprināta 19.02.2016. Kopsapulcē, piedaloties 15 biedriem.

Biedrība „Talsu rajona partnerība” informatīvie pasākumi:

14.tabula

Pasākuma nosaukums	Pasākuma norises vieta	Dalībnieku skaits	Dalībnieku pārstāvniecība	Pasākuma norises laiks
IV Iedzīvotāju forums, rīko Talsu novada fonds sadarbībā ar Talsu novada pašvaldības Attīstības plānošanas nodaļu.	K.Mīlenbaha iela 32, Talsu novads, Talsu 2.vidusskolas sporta halle	182	Pašvaldība - 96	01.03.2014.
			Uzņēmēji - 21	
			Nevalstiskais sektors - 15	
			Privātpersonas - 23	
			Jaunieši (t.sk. jauniešu interešu klubi, biedrības) - 19	
Pensionāri - 8				
Informatīvs seminārs „NVO iespējas finansējuma piesaistei 2015. Gadā un plānošanas periodā 2014-2020 gadam”, rīko Kurzemes NVO atbalsta centrs.	Kr.Valdemāra 17a, Talsi, Talsu novads	28	Pašvaldība – 5	22.04.2015.
			Uzņēmēji - 3	
			Nevalstiskais sektors - 18	
			Privātpersonas - 1	
Jaunieši (t.sk. jauniešu interešu klubi, biedrības) - 1				
Informatīvs seminārs „LEADER pieejas īstenošana	Zvejnieku 3, Roja, Rojas novada dome	9	Pašvaldība – 5	23.04.2015.
			Uzņēmēji (t.sk. zivsaimnieki) - 1	

iedzīvotāju iniciatīvām 2014 – 2020. Gadam , rīko biedrība „Talsu rajona partnerība”			Nevalstiskais sektors - 2	
Informatīvs seminārs „LEADER pieejas īstenošana iedzīvotāju iniciatīvām 2014 – 2020. Gadam”, rīko biedrība „Talsu rajona partnerība”	Lielā iela 25, Mērsrags, Mērsraga tautas nams		Pašvaldība – 2	07.05.2015.
			Uzņēmēji (t.sk. zivsaimnieki)	
			Nevalstiskais sektors - 3	
Darba grupa par Vietējās attīstības stratēģijas, nolikumu sagatavošanu, rīko biedrība „Talsu rajona partnerība”	Kr.Valdemāra 21a, Talsi, Talsu novads	15	Pašvaldība - 3	26.03.2015.
			Uzņēmēji (t.sk. zivsaimnieki) - 4	
			Nevalstiskais sektors - 7	
Informatīvs seminārs „Uzņēmējdarbības iepazīšanas apmācības jauniešiem Talsos – No idejas līdz realizācijai”, rīko Kurzemes NVO atbalsta centrs.	Kr.Valdemāra 17a, Talsi, Talsu novads	18	Jaunieši	04.04.2015.
Informatīvs seminārs „Atbalsts lauku jauniešiem uzņēmējdarbības veicināšanai”, rīko LLKC Talsu birojs.	Kr.Valdemāra 21a, Talsi, Talsu novads	11	Uzņēmēji	11.05.2015.
Darba grupa par Vietējās attīstības stratēģijas, nolikumu sagatavošanu, rīko biedrība „Talsu rajona partnerība”	Kr.Valdemāra 21a, Talsi, Talsu novads	12	Pašvaldība - 3	21.05.2015.
			Uzņēmēji (t.sk. zivsaimnieki) - 4	
			Nevalstiskais sektors - 3	
Informatīva tikšanās ar		14	Pašvaldība – 5	07.12.2015.

<p>iedzīvotājiem un uzņēmējiem par „Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju” 2015.-2020.gadam un projektu iesniegšanas iespējām LEADER jaunajā plānošanas periodā”, rīko b-ba „Talsu rajona partnerība”.</p>	<p>Zvejnieku 3, Roja, Rojas novada dome</p>		<p>Uzņēmēji (t.sk. zivsaimnieki) - 6</p>	
			<p>Nevalstiskais sektors - 3</p>	
<p>Diskusija „Mājražotāju vajadzības, ierosinājumi un priekšlikumi dažādu aktivitāšu īstenošanai 2016.gadā”, rīko Valsts lauku tīkla sekretariāts, LLKC Talsu nodaļa. L.Pļaviņa piedalās kā lektors.</p>	<p>Kr.Valdemāra 21a, Talsi, Talsu novads</p>	<p>23</p>	<p>Pašvaldība – 2</p>	<p>08.12.2015.</p>
			<p>Uzņēmēji (t.sk. mājražotāji, pašnodarbinātas personas, uzņēmējdarbības konsultanti) - 10</p>	
			<p>Jaunieši - 7</p>	
			<p>Privātpersonas - 4</p>	
<p>Informatīva tikšanās ar iedzīvotājiem un uzņēmējiem par „Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju” 2015.-2020.gadam un projektu iesniegšanas iespējām LEADER jaunajā plānošanas periodā”, rīko b-ba „Talsu rajona partnerība”.</p>	<p>Lielā iela 25, Mērsrags, Mērsraga tautas nams</p>	<p>7</p>	<p>Pašvaldība - 3</p>	<p>09.12.2015.</p>
			<p>Uzņēmēji (t.sk. zivsaimnieki) - 3</p>	
			<p>Biedrības - 1</p>	
<p>Darba grupas sanāksme par SVVA 1.redakciju,</p>	<p>Kr.Valdemāra 21a, Talsi, Talsu novads</p>	<p>16</p>	<p>Pašvaldība – 3</p>	<p>19.01.2016.</p>
			<p>Uzņēmēji (t.sk. zivsaimnieki) - 6</p>	

rīko b-ba „Talsu rajona partnerība”.			Biedrības - 7	
SVVA projekta Sabiedriskās apspriešanas sanāksme	Kr.Valdemāra 21a, Talsi, Talsu novads	3	Uzņēmēji – 2	05.02.2016.
			Biedrība - 1	
Konsultācijas par SVVA un iespējām jaunajā plānošanas periodā (klātienē).	Kr.Valdemāra 21a, Talsi, Talsu novads, birojs		2015.gads – 28 2016.gads Janvāris – 5 Februāris – 6	No 2015.gada

Interesu konflikta veidlapas paraugs.

Biedrības „Talsu rajona partnerība”
ELFLA vai EJZF projektu iesniegumu vērtēšanas komisijas pārstāvja

INTEREŠU DEKLARĀCIJA

Interesu konflikts nepastāv, pārstāvis paraksta apliecinājumu A;
Interesu konflikts pastāv, pārstāvis paraksta apliecinājumu B.

Vārds, uzvārds	
Organizācija, amats	
Konkursa nosaukums, uz kuru attiecas finansējuma piešķiršana	
Projekta numurs:	
Projekta iesniedzējs:	
Projekta nosaukums:	

A

Apliecinu, ka man nav nekādu apstākļu, kuru dēļ es, personīgu motīvu vadīts (-a), varētu būt ieinteresēts (-a) konkursa rezultātos par labu kādam pretendētā, un, kuri varētu ietekmēt manu objektivitāti lēmumu pieņemšanā.

Datums: _____

Paraksts: _____ / _____ /

B

Informēju, ka man ir apstākļu, kuru dēļ es varētu nonākt interešu konfliktā, un, kuri varētu ietekmēt manu objektivitāti lēmumu pieņemšanā.

papildus informācija par apstākļiem, kas veido interešu konfliktu

Datums: _____

Paraksts: _____ / _____ /

**DABAS TERITORIJAS UN OBJEKTI,
KULTŪRVĒSTURISKĀ MANTOJUMA OBJEKTI**

Biedrības „Talsu rajona partnerība” darbības teritorija ir bagāta ar kultūrvēsturisko mantojumu, dabas objektu un ainavu daudzveidību. Tabulā uzskaitīti katra novada būtiskākie dabas objekti, ainavas un kultūrvēsturiskā mantojuma objekti.

15.tabula

DABAS OBJEKTI		
1.	Dabas parks „Abavas senleja” – iekļauts Natura 2000	Talsu novads
2.	Dabas parks „Talsu pauguraine” – iekļauts Natura 2000	Talsu novads
3.	Dabas parks „Engures ezers”	Talsu novads, Mērsraga novads
4.	Piejūras ainava – raksturīga teritorijām, kas atrodas tuvāk pie jūras, dominē lieli mežu masīvi un nabadzīgas augsnes.	Talsu novads (Ķūļciema, Vandzenes pagasti), Mērsraga novads, Rojas novads
5.	Pauguraines ainava – raksturīga mozaīkveida mežu un lauku mija ar mini ezeriņiem reljefa pazeminājumos. Šeit izplatīta grants un smilts ieguve, mežizstrāde, lauksaimniecība, tostarp netradicionālā lauksaimniecība, aktīvā atpūta, tūrisms. Augstākais punkts Ziemeļkurzemē Kamparkalns (173,6 m virs jūras līmeņa)	Talsu novads
6.	Abavas ielejas ainava Sabiles pilsētā un Abavas pagastā – Abavas upes senlejas, izteiktas ielejas, pļavu un nogāžu ainavas, nereti tiek dēvētas arī par Kurzemes Šveici. Ielejas platums mainās no 2,5 km līdz 0,7 km. Tās dziļums vietām sasniedz 58 m. Abava ar savu 129 km tecējumu ir septītā garākā upe Latvijā un senos laikos uzskatīta par svētupi. Ielejas lepnums - Abavas rumba 35 m plats un 0,5 m augsts vairākpakāpju ūdenskritums. Senlejas nogāzes saposmo gravas un pieteku ielejas. Krastos ir devona dolomītu un smilšakmens atsegumi un alas.	Talsu novads
7.	Rīga-Ventspils pieceļa ainava , līdz 7-8 km ceļa abās pusēs, iezīmējas ar saimniecisko rosību, ekonomisko darbību daudzveidību un blīvāku apdzīvojumu. Šeit strādā lielākie Talsu novada uzņēmumi, atrodas Talsu pilsēta, Stende, Jaunpagasts. Virzienos uz Ventspili un Rīgu, ir intensīva autotransporta kustība un dzelzceļš.	Talsu novads
8.	Dabas liegumi „Ģipka” un „ <i>Ģipkas lankas</i> ” – īpaši aizsargājamas teritorijas, iekļautas LR likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas	Rojas novads

	teritorijām” pielikuma „Latvijas Natura 2000” Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju.	
9.	Ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi „ <i>Kaltenes krasta veidojumi</i> ” un „ <i>Kaltenes kalvas</i> ”.	Rojas novads
10.	Dižkoki – Vīksna atrodas Jaunplančos - Purciemā pie Rudes Pūrciemā; Parastā priede atrodas Pūrciemā, 70 m uz DR no Smilšniekiem, 100 m no Pilsupes kreisā krasa, celiņa malā, kāpu mežā; Āra bērzs atrodas 50 m no Pilsupes kreisā krasta, palienes krūmājā.	Rojas novads
11.	Kultūrvēsturiski koki – Parastā priede atrodas 800 m uz R no Melnsila, Melnsila – Ezernieku ceļa kreisajā malā, mežā, 154.kv, 15.nog.).	Rojas novads
12.	Saudzējami koki – sēru priede atrodas Ģipkā; Jāņu ozols atrodas pie Velkumupes netālu no Ģipkas; Rojnieku priedes atrodas Kaltenē; Niedru priede atrodas Pūrciemā.	Rojas novads
13.	Mežītes pilskalns - vizuāli viens no skaistākajiem Kurzemes pilskalniem.	Talsu novads, Lībagu pagasts, Pilskalnciems
14.	Basu Vilkatu akmens - kulta vieta atrodas Vandzenes pagasta austrumu daļā, ap 2 km dienvidrietumos no Uguņciema centra.	Talsu novads, Vandzenes pagasts, Uguņciems
15.	Bīlavu velna laiva , kas ir Skandināvijas ieceļotāju apbedījuma vieta – senkaps un sastāv no apaļu akmeņu krāvuma, kas atveido kuģa kontūras.	Talsu novads, Lubes pagasts
16.	Abavas rumbas ūdenskritums uz aptuveni 2 m augsta dolomīta sliekšņa, iecienīta ūdenstūristu vieta.	Talsu novads, Sabile
17.	Lejaslāču senkapi atrodas Lībagu pagastā, ap 600 m dienvidaustrumos no Kāravkalna – pilskalna.	Talsu novads, Lībagu pagasts
18.	Galtenes Svētavots - kulta vieta.	Talsu novads, Balgales pagasts
19.	Māras kambaru alas - kulta vieta, dabiski izveidojusies alu sistēma Abavas ielejas labā krasta smilšakmens atsegumā, ap 2 km dienvidrietumos bijušai Kalešu muižai.	Talsu novads, Ģibuļu pagasts
20.	Valdemārpils Elku liepa – kulta vieta.	Talsu novads, Valdemārpils
21.	Odres velna akmens – kulta vieta.	Talsu novads, Laucienes pagasts
22.	Virsaīšu ūdenskritums - aptuveni kilometru garā dabas taka sākas aiz stādu audzētavas „Mazsili” šosejas Stende-Sabile malā. Dabas taka piemērota gan ģimenēm ar bērniem, gan gados vecākiem ceļotājiem lēnai pastaigai, taka gar nelielās upītes krastu aizved uz Virsaīšu ūdenskritumu un tā dziļo gravu, kur apskatāmi	Talsu novads, Abavas pagasts

	arī nelieli dolomītu iežu atsegumi. 2010.gadā tika izvēlēts par gada ģeoloģisko objektu.	
23.	Slepkavkalva atrodas starp Krācuma un Kaucuma mājām, šis akmens vēl pirms 30-40 gadiem gulējis pļavā, bet tagad tam apkārt mežs. "Akmeņu konfigurācija ir kvadrāts, ar plakanu, līdzenu virsmu, akmens augstums 0,8 m, garums un platums 4,5 m, bet apkārtmērs - 16 m, tas guļ ieslīpi pret ziemeļiem. Uz akmens plakanās, galda veida virsmas varētu stāvēt ap 50 cilvēku."	Talsu novads, Vandzenes pagasts
24.	Andumu ozols - kulta vieta atrodas Lībagu pagasta dienvidaustrumu daļā, ap 2 km dienvidaustrumos Mežītes pilskalnam.	Talsu novads, Lībagu pagasts
25.	Pūrciema baltā kāpa – ap 20 m augstā kāpa (ap 20 m) radusies Litorīnas jūras laikā un saglabā sevī pirms 6000 gadu šeit apmetnēs dzīvojošo cilvēku materiālās kultūras liecības. Arheoloģiskajos izrakumos atrastas tūkstošiem gadu vecas neolīta laikmeta māla figūriņas.	Rojas novads, Ģipka
26.	Kaltenes dabas taka ar putnu vērošanas torni – apmēram 800 metru gara dabas taka, ka virzās gar jūras krastu, iespēja vērot putnus.	Rojas novads, Kaltene
27.	Jūrakmeņi ir ledāja atnestie lieli akmeņi jūrā, jūras krastā vai seno jūras krastu joslā. Viens no lielākajiem jūrakmeņiem atrodas Rojas akmeņainajā jūrmalā, Jomas ielas galā, jūras krastā. Tā apkārtmērs ir 12,5 m, augstums aptuveni 2 m.	Rojas novads, Roja
28.	Rojas Saules akmens – iekalta saules zīme, grūti pieejams.	Rojas novads
29.	Kaltenes akmeņainā jūrmala - burvīga, akmeņaina jūrmala ar kāpu priedēm un skaistām ainavām. Šeit atrodami reti Litorīnas jūras veidojumi. Tie ir nogulumi ar bagātīgām molusku atlieku fosilijām, kas datējamas ar Litorīnas jūras periodu.	Rojas novads, Kaltene
30.	Svētmeitas akmens - akmens augstums 2,3m, garums 6,7m, platums 4,2m, apkārtmērs 17,5m. Akmens ir no sarkanīga, graudaina granīta, apsūnojis. Ar akmeni saistīti nostāsti par vērpjošu svētmeitu, jūras laupītāja Markgrāfa pili un apslēptu mantu. Iespējams, akmens ir bijusi sena kulta vieta.	Mērsraga novads
31.	Dīžkoki - parastā kļava – 2 koki – apk.3,5 m un 3,9 m, tuvākās mājas OZOLNIEKI, Bākas ielā 13;	Mērsraga novads

	<p>parastais <u>ozols</u> – 2 koki – <u>apk.4,2 m</u> un <u>4,2 m</u>, pie OZOLNIEKU mājām, Bākas ielā 13; Šmēdiņu priede – apk.3,6 m Upesgrīvā pie ŠMĒDIŅU mājām; Parastā liepa – apk.4,2 m Upesgrīvā pie LIEPU mājām.</p>	
32.	<p>Akmeņainais Mērsraga zemesrags - sauszemes izvirzījums Rīgas jūras līča rietumu piekrastē, apm. 2 km uz ziemeļiem no Mērsraga ciemata. Šaurā pludmale un zemūdens nogāze 3-12m dziļumā klāta ar akmeņiem.</p>	Mērsraga novads, Mērsrags
33.	<p>Velna akmens – atrodas Mērsraga zemesragā, apmēram 50 m no krasta, un tā sašaurinātā augšdaļa (1,5 m) redzama virs ūdenslīmeņa. Citam akmenim sānos iedobe, tāpēc tas nosaukts par Velna pēdu. Pēc teikas, akmeņu rags cēlies, velnam taisot tiltu pāri Rīgas līcim.</p>	Mērsraga novads, Mērsrags
34.	<p>Vairākus kilometrus garā, smilšainā Mērsraga pludmale ir ideāli piemērota gan vasaras atpūtai pie jūras, gan rudenī un ziemā vērojot vētru nodarītos nedarbus un ledus krāvumus.</p>	Mērsraga novads, Mērsrags, Upesgrīva
35.	<p>Engures ezera dabas parks - dibināts 1957.gadā, kā ornitoloģiskais liegums, 1998.gadā izveidots Engures ezera dabas parks. Kopš 1989.gada šī teritorija iekļauta Eiropas nozīmīgāko putnu vietu sarakstā, bet kopš 1995.gada – Ramsāres konvencijas starptautiskas nozīmes mitrāju sarakstā.</p>	Mērsraga novads, Mērsrags, Talsu novads, Ķūļciema pagasts
36.	<p>Mērsraga kanāls – izrakts 1842. - 1843.gadam un savieno Engures ezeru ar jūru. Kanāla garums ir apmēram 4 km, un tā izrakšana aizsāka Mērsraga ostas attīstību.</p>	Mērsraga novads, Mērsrags
37.	<p>Mērsraga ostas ziemeļu mols - Ziemeļu mols ir <u>būvēts 1927.gadā, rekonstruēts 2007.gadā</u>. Mols ir 20.gs 30.to gadu lielākā Talsu apriņķa būve, pašreiz ietilpst Mērsraga ostas teritorijā (ostas teritorija ir slēgta) un ir apskatāms tikai no ziemeļu puses, ejot kājām pa pludmali.</p>	Mērsraga novads, Mērsrags
38.	<p>Piejūras pļavas - sauszemes teritorija uz ziemeļiem no Mērsraga kanāla, uz bākas pusi, ~ 51,0 ha platībā, raksturīga ar lielu pļavu biotopu daudzveidību un ir aizsargājams dabas objekts. Piejūras pļavas ir viens no retākajiem un apdraudētākajiem biotopiem</p>	Mērsraga novads, Mērsrags

	Latvijā, tās iekļautas arī Eiropas Savienības Biotopu direktīvas pielikumā.	
KULTŪRVĒSTURISKĀ MANTOJUMA OBJEKTI		
39.	Sasmakas muiža – muižas kompleksā ietilpst kungu dzīvojamā māja, senu koku alejas galā atrodas vagara māja, saimniecības ēkas.	Talsu Novads, Ārlavas pagasts
40.	Stendes (Dižstendes) muiža - piederējusi baronu fon der Brigenu dzimtai, tās centrā atrodas dažādos laika posmos un stilos celtas ēkas, kas veido vienu no lielākajām Kurzemes muižu apbūvēm. Senākā celtne ir 16. gs. sākumā būvētā vecās pils ēka - kādreiz nocietinātās pils dzīvojamais korpuss. Jaunā muižas kungu māja celta 18. gs. beigās, pārbūvēta 19. gadsimta sākumā ar klasicisma stila iezīmēm. Pretī pilij atrodas viens no labākajiem klasicisma stilā būvētajiem saimniecisko ēku kompleksiem Kurzemē - 1820. gadā celtā ratnīca ar saimniecības ēkām.	Talsu novads, Dižstende
41.	Iģenes baznīca - unikāla koka baznīca, kas šobrīd ir Valsts nozīmes kultūras piemineklis, būvēta 1757.gadā par muižas īpašnieka Aleksandra fon Brinkena līdzekļiem. Kancele un altāris ir vecāki par pašu baznīcu un ir pārvietoti no Vecodres baznīcas, kad tā sagruva.	Talsu novads, Vandzenes pagasts, Iģene
42.	Iģenes muiža - kompleksa apbūve ir ļoti plaša. Saglabājušās daudzas un dažādas saimniecības ēkas (lielākā daļa ēku celtas 19.gs 70.-80.gados.	Talsu novads, Vandzenes pagasts, Iģene
43.	Spāres muiža - muižas pils celta ap 1790. gadu. Tā ir vienkārša mūra celtne ar augstu cokolstāvu un ļoti interesantām divu laidumu kāpnēm, kuru margās iekalta monogramma.	Talsu novads, Ģibuļu pagasts, Spāre
44.	Pastendes muiža – Pastendes muiža atrodas Kurzemē, Talsu novadā (5 km no Talsiem), pie Stendes upes. 444 gadus (1476.-1920.) tā piederēja baronu Hānu dzimtai. Muižas apbūve šajā vietā sākusies 17.gs. 1700. gadā sāka celt jaunu pili un celtniecības laikā un pēc nostāstiem šajā vietā atrasta aprakta manta. Nozīmīga ēkas pārbūve veikta 1780. - 1800. gadā. Šajā laikā kungu māja pārbūvēta klasicisma stilā un, atbilstoši jaunajām muižas apbūves prasībām, izveidota simetriska parādes pagalma apbūve, vienā malā uzbūvējot kalpu māju, bet otrā - kavalieru māju. Kopš 1945. gada muižas ēkā atrodas Pastendes pamatskola.	Talsu novads, Ģibuļu pagasts, Pastende.

45.	Pedvāles muižu komplekss - veido Firkspedvāles muiža, Briņķpedvāles muiža un Sabiles mācītājmuiža.	Talsu novads, Abavas pagasts
46.	Vīcežu muiža - Vīcežu vārds rakstos lasāms jau 1331. gadā lielās un bagātās Stendes muižas teritorijas robežu aprakstā. Tagadējā muižas dzīvojamā ēka celta 19. gadsimta beigās kā vienkārša vienstāva laukakmens mūra māja ar caurbrauktuvi (tagad aizmūrēta). Zem viena jumta bijusi dzīvojamā daļa un klēts.	Talsu novads, Lībagu pagasts, Vīceži
47.	Nurmuižas pils - celta 16.gs. otrajā pusē. Tiek izteikts pieņēmums, ka Nurmuižas pils varētu būt celta vecākas ordeņa vasaļa pils vietā. Pils būvēta lauksaimniecības nolūkos, tā ir nocietināta ēka ar mazu iekšējo pagalmu, kas sastāv no galvenā taisnstūrveida divstāvu korpusa un pagarinātiem dienvidaustrumu fasādes spārnēm. Muižas apbūves kompleksu veido vairākas 18.-19. gadsimtā celtas ēkas, to papildina ainavu parks.	Talsu novads, Laucienes pagasts, Lauciene
48.	Rojas Jūras Zvejniecības muzejs - šeit iekārtotās ekspozīcijas stāsta par Rojas novada vēsturi, burinieku laikmeta burvību, padomju okupācijas laika slavenākā zvejnieku kolhoza “Banga” uzvaras gājienu, kā arī par zivju konservu tapšanu.	Rojas novads, Roja
49.	Rojas evaņģēliski luteriskā baznīca - pārdzīvojuši vairākas pārvērtības gan 17. un 18. gadsimtā. 1854. gadā koka baznīcai uzcēla slaidu, augstu akmens mūra torni un 1878. gadā tornim piebūvēja akmens mūra baznīcu askētiski vienkāršās formās. Vēsturiskajam notikumam par godu pie galvenās ieejas (kreisajā pusē) sienā iemūrēja granīta plāksni ar tekstu un gadskaitli. Gadskaitļi 1854, 1992 tornī liecina par baznīcas pārbūvēm. Pirmajā pasaules karā torni sabombardēja, tas atjaunots 1992. gadā tagadējā izskatā.	Rojas novads, Roja
50.	Ģipkas evaņģēliski luteriskā baznīca - ar Dundagas muižas īpašnieku Osten-Sakenu (Osten-Saken) dzimtas gādību 1860. gadā tika uzcelts skaists, iespaidīgs dievnams — vienjoma garenbūve ar apsīdu, sakristeju un masīvu kvadrāt-plāna torni, ar piramidālu noslēgumu. Altārgleznu gleznojis mākslinieks Šēfers, tā joprojām atjaunota atrodas baznīcā goda vietā.	Rojas novads, Ģipka
51.	Kaltenes evaņģēliski luteriskā baznīca - pirmā luterāņu baznīca Kaltenē celta 1567.	Rojas novads, Kaltene

	<p>gadā, tagadējā baznīca būvēta 1704. gadā, pārbūvēta 1848.gadā. Pēdējo reizi baznīca pārbūvēta 1926. gadā pēc sašaušanas 1915. gadā.</p>	
52.	<p>Rojas ostas moli - populāra pastaigu vieta ko iecienījuši gan vietējie iedzīvotāji, gan Rojas viesi. Pirmais mols – viļņlauzis, Rojas ostā tiek izbūvēts 1910. gadā, bet labuma no tā bija maz – vētras turpināja izsviest kuģus krastā. 1932. gadā zvejnieki saviem spēkiem izbūvēja 106 m garu akmeņu dambi upes ietekas dienvidu pusē. Taču uznākot vētrai, tā izlauza dambī caurumus, un 1933. gadā vētra izpostīja viļņlauzi pavisam. Zvejnieku celtais valnis iebūvēts šodien redzamajā molā. Molu būvniecība pilnībā tika pabeigta 1972.g. ZR mols sasniedz 430 m garumu un DA mols 658 m garš. Mūsdienās moli kalpo kā jūras vārti.</p>	Rojas novads, Roja
53.	<p>Trommeļa pils - Seni nostāsti vēstī, ka 14.gs. Melnsilā, pašā jūras krastā, dzīvojis vienīgais, īstais latviešu jūras laupītājs Trommels, kuram piederējusi Trommeļa pils uz augstas kāpas Baķupītes kreisajā krastā. Kamēr kuģi pie Melnsila gaidījuši ceļavēju, lai varētu apbraukt netālo Kolkasragu, Trommels kuģus aplaupījis un salaupītos dārgumus noglabājis pils pagrabos. Pils vieta un mūri esot bijuši redzami vēl 19.gs beigās un 20.gs. sākumā, kad vietējie iedzīvotāji akmeņus un ķieģeļus izmantojuši māju būvē. Trommeļa pils mūsdienās vairs nav redzama, bet viduslaiku nocietinājuma vieta, kas ir valsts nozīmes arheoloģisks piemineklis, un apslēpto dārgumu meklētāju sarakātās bedres kāpā ir apskatāmas vēl šodien. Pils atrodas Rojas pagastā, 400 m ziemeļaustrumos no Melnsila ciema veikala, 100 m no Krauju mājām.</p>	Rojas novads, Melnsils
54.	<p>Mērsraga bāka – 1875.gadā pabeigta bākas celtniecība, lai nodrošinātu kuģošanas ceļu kuģiem, kas kaut nedaudz novirzījušies no kursa starp Kolkas uguns kuģi un Daugavas grīvu, un tie neuzskrietu akmeņainajam krasta sēklim.</p>	Mērsraga novads, Mērsrags
55.	<p>Muzejs „Saieta nams” – privāts muzejs, kas atvērts 2000.gadā un ataino sadzīvi, kas bija Mērsragā 19.gs. beigās un 20.gs. sākumā. Muzeja ēka celta 1811.gadā un ir vecākā ēka Mērsragā.</p>	Mērsraga novads, Mērsrags

56.	Mērsraga luterāņu baznīca - baznīcas sākumi meklējami 16.gs. 18.gs celtais dievnams izskatījies pēc palielas dzīvojamās mājas. Pašreizējā baznīca celta 1809.gadā, to pilnīgi pārbūvējot 1896.gadā. Viena no vecākajām koka baznīcām Latvijā. Baznīcā atrodas vairāki valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi (altārglezna “Kristus ar bērnu”, 1793.g., ērģeles, 19gs.II puse, lustra, 19.gs.beigas, u.c.).	Mērsraga novads, Mērsrags
57.	Mērsraga baptistu baznīca – celta 1936.gadā ar Bostonas un Filadelfijas (ASV) latviešu baptistu draudžu atbalstu.	Mērsraga novads, Mērsrags

Biedrība „Talsu rajona partnerība”

Kr.Valdemāra 21a, Talsi, Talsu novads, LV-3201

Tālr. 22328884

e-pasts: talsu.partneriba.lv

www.talsupartneriba.lv

Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas apstiprinājums:

Vārds, uzvārds	Amats	Datums, paraksts	Pamatojums
Antra Jaunskalže	Valdes priekšsēdētāja	23.02.2016.	19.02.2016. Lēmums, Kopsapulces prot.nr. 1. - §4.